2003 DÜNYA FANTEZİ ÖDÜLÜ

Zoran Živković

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

İSTİKLAL KİTABEVİ

Zoran Živković
Başka Zaman Kütüphaneleri
(The Library; 2002)
© 2002 Zoran Živković

İngilizce'den çeviren

Cumhur Orancı

Yayın editörü

Fahrettin Çiloğlu

Kapak resmi

Fenni Özalp

© Bu kitabın Türkçe yayın hakları,
Anatolialit Ajansı aracılığıyla, İstiklal Kitabevi*'ne aittir.*

Birinci Basım

Mart 2006

ISBN

975-6115-14-9

Ofset Hazırlık, Baskı ve Cilt

Mart Matbaacılık Sanatları Tic. San. Ltd. Şti.
Tel: (0212) 321 23 00 Faks: (0212) 295 11 07

İstiklal Kitabevi
(İstiklal Kültür ve Turizm Hizmetleri Kitap Kırtasiye Paz.
San. Tic. Ltd. Şti.'nin bir yayın girişimidir.)
İstiklal Caddesi No. 79-81 Beyoğlu - İstanbul
Tel. (0212) 292 95 18 - 249 61 47 – Faks. (0212) 249 61 47
www.istiklalkitabevi.com
info@istiklalkitabevi.com

Zoran Živković

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

Türkçesi
Cumhur Orancı

İSTİKLAL
KİTABEVİ

ZORAN ŽIVKOVIĆ, 1948 yılında Yugoslavya'nın (bugün Sırbistan'ın) başkenti Belgrad'da doğdu. 1973 yılında Belgrad Üniversitesi Filoloji Fakültesi'nde edebiyat kuramlı genel edebiyat bölümünden mezun oldu. Yine aynı okulda 1979 yılında yüksek lisansını ve 1982 yılında da doktorasını tamamladı. 2003'te, *Başka Zaman Kütüphaneleri* adlı kitabıyla Dünya Fantezi Ödülü'nü aldı.

Živkovic, *Başka Zaman Kütüphaneleri* (2006; The *Library*, 2002) dışında, *Contemprories of Future* (1983; Geleceğin Çağdaşları), *First Contact* (1985; İlk Temas), *Starry Screen* (1984; Pırıltılı Ekran), *Encyclopcdia of Science Fiction* (1990, Bilimkurgu Ansiklopedisi), *The Fourth Circle* (1993; Dördüncü Halka), *Essays on Science Fiction* (1995; Bilimkurgu Üstüne Denemeler), *Time Gifts* (1997; Armağan Zamanlar), *The Writer* (1998; Yazar), *The Book* (1999; Kitap), *Impossible Encounters* (2000, İmkânsız Karşılaşmalar), *Seven Touches of Music* (2001; Müziğin Yedi Dokunuşu), *Steps Through the Mist* (2003; Sisler İçindeki Adımlar), *Hidden Camera* (2003; Gizli Kamera), *Comparments* (2004; Kompartımanlar), *Four Stories Till the End* (2004; En Sonuna Kadar Dört Öykü), *Twelve Collections And The Teashop* (2005; On İki Koleksiyon ve Çayhane) adlı kitapların yazarıdır.

İyi adam Mike Moorcock'a

İÇİNDEKİLER

Sanal Kütüphane 9
Ev Kütüphanesi 27
Gece Kütüphanesi 45
Cehennem Kütüphanesi 71
En Küçük Kütüphane 87
Soylu Kütüphane 113

SANAL KÜTÜPHANE

E-MAİL aslında o kadar da mükemmel bir şey değil. Internet hizmet sağlayıcıları, istenmeyen mesajlardan her ne kadar bizleri korumaya çalışıyorlarsa da, bu soruna hiç kimse bir çare bulamıyor. Ne zaman e-mail hesabıma girip, 'Gelen Mesajlar Kutusu'nu açsam, tanımadığım kişiler tarafından gönderilmiş en az bir mesaja rastlıyorum. Genelde de, bu tür mesajlardan birden çok aldığım oluyor; hatta bir keresinde, Internet'e bağlı kaldığım birkaç saat içerisinde, bu istenmeyen e-mail mesajlarından on üç tane alarak alma rekorunu kırdım.

Sonunda dayanamadım ve bana epey bir zorluk çıkaracağını bile bile, e-mail adresimi değiştirdim. Yeni adresimi sadece tanıdığım birkaç kişiye verdim, ama yine de değişen bir şey olmadı. Bu can sıkıcı e-mailler kısa bir süre sonra tekrar gelmeye başladı. Şikâyetimi servis sağlayıcıma bildirdim, onlar da dolambaçlı laf-

larla, ellerinden gelen bir şey olmadığını ifade ettiler. İlgimi çekmeyen her şeyi silmemi, çünkü tehlikeli bilgisayar virüslerinin genelde istenmeyen e-maillerle yayıldığını söylediler.

Bu öneri benim için tamamen anlamsızdı; çünkü, virüsler konusunda bir şey bilmesem de, ben zaten bu tür iletileri alır almaz silip duruyordum. Aslında, ilk başlarda, bu tür iletileri büyük bir şaşkınlık içinde okuyordum, ama bunun nasıl bir olay olduğunu anladıktan sonra, nereden ve kimin tarafından gönderildiğini bilmediğim her türlü mesajı hemen silmeye başladım. Göndericilerin ilgimi çekmek için her türlü numarayı denemesine karşın, bu e-maillere şöyle bir göz atma zahmetinde bile bulunmadım. Abartılı, ilgi çekici konu başlıklarıyla süslü, gösterişli görsel özelliklere sahip mesajlarda akla hayale gelebilecek her türlü ürünün reklamı yapılıyor ve bu ürünlerin her birini mutlaka almam gerektiği anlatılıp duruluyordu.

Bir reklamda, örneğin, adamların beni bir gecede zengin edecekleri söyleniyor, bunun için de, adını bile işitmediğim bir ülkede, Pasifik Rim'de bulunan, gösterişli bir adı olan bir bankere paramı yatırmam gerektiği anlatılıyordu. Veya, iki hafta yazışma yoluyla eğitilerek, istediğim herhangi bir Hıristiyan kilisesinde vaiz olabilecek, vaftiz yapabilecek, nikâh kıyabilecek ve cenaze kaldırabilecektim. Bir de, yaşım ne olursa olsun, bazı yeni makrobiotik çarelerle zamanı yirmi beş yıl geriye çevirebilme fırsatına sahip olabilecektim. Ayrı-

ca, başkalarının paralarını kendi banka hesabım üzerinden bir başkasının hesabına havale edersem, bana yüzde kırk dokuz gibi mütevazı bir komisyon ödenecekti. Bunun yanı sıra, kumar tutkumu, dürüst olduğu garantisi verilen birtakım sanal kumarhanelerde gecegündüz giderebilecektim. En nihayetinde, bütün bunların ötesinde, çok cüzi bir ücret ödemek kaydıyla, canımın istediği kadar mesajı yine canımın istediği sayıda gönderebileceğim iki buçuk milyon adet, faal durumdaki e-mail adresini gizli bir şekilde edinebilecektim.

Tesadüfen gözüme çarpan bir e-mail, eğer o kadar kısa bir mesaj içermeseydi, diğer benzeri e-mailler gibi o da bilgisayarımın geri dönüşüm kutusuna gidecekti. Siyah bir zemin üstünde, sade ve basit, büyük sarı harflerle üstte SANAL KÜTÜPHANE, altında da, nispeten daha küçük mavi harflerle "Bizde dünyadaki bütün kitaplar bulunur!" diye, bu tür mesajların içeriklerindeki saldırganlığı pek barındırmayan, bir slogan yazıyordu.

Internet'te karşıma çıkan onca abartılı mesaj içinde, ilgimi çeken tek mesaj bu olmuştu. Dünyanın en büyük kütüphanelerinin web siteleri bile, kendilerinde "dünyadaki bütün kitaplar"ın bulunduğunu iddia edemiyorlardı. Bu ilanı veren kişi her kimse, son beş bin yıl içinde bu dünyada kaç kitap yayımlandığına dair belli bir fikri olmayan biri olmalıydı. Hiç kimse kalkıp bir kütüphane inşa edip, içini de, unutulup gitmiş ki-

taplar da dahil olmak üzere, dünyadaki bütün kitaplarla doldurabilmeyi başaramamıştı.

Bir de, "sanal" diye bir kelime vardı. "Sanal" kelimesiyle ifade edilmek istenen şey, elektronik ortamda hazırlanmış kitaplar olmalıydı. Internet'te elektronik ortamda yayımlanmış kitapların siteleri de var, ben de zaman zaman bu siteleri ziyaret ediyorum. Ancak bu tür sitelerde öyle çok fazla bir seçenek bulmak mümkün olmuyor. Bu tür sitelerde birkaç yüz kitap bulabiliyorsunuz, bu da "dünyadaki bütün kitaplar" ile kıyaslandığında okyanusta tek bir damla gibi bir anlam ifade ediyor. Zaten kim kalkıp da alabildiğine uçsuz bucaksız bir şeyi bilgisayar ortamına aktarmaya girişir? Bir de kim böyle bir çabaya değeceğini düşünür?

Her ne kadar bunun aslı astarı olmayan bir şaka olabileceği konusunda kendimi ikna ettiysem de, merakımı yenebilmem mümkün olamadı. Eğer bu işin içinde, kitaplarla ilgisi olmayan bir şey varsa, bu iletiyi hemen o an silecek ve konuyu da kafamdan atıp unutacaktım. Ancak bir yazar için bu konu, boğanın karşısında kırmızı bez sallamak gibi bir şeydi. Mesajı sileceğim yerde, imleci bir sonraki sayfayı gösteren yazının üzerine getirip tıkladım. Ok imlemi işaret parmağı şeklini aldı ve ben kendimi Sanal Kütüphane'de buldum.

Pek bir şey değişmedi sayılır. Sayfa zemini siyah olarak kaldı, sadece, sitenin adı ile sloganın altında iki küçük ilave belirdi. Bunların birincisi standart arama

kutusuydu: beyaz dikdörtgen boşluğun içine, aranacak yazarın adı yazılacaktı, bu nedenle de, bu arama motorundan öyle fazla bir bilgiye ulaşabilmek mümkün olmayacaktı. Başımı, hayal kırıklığı içinde salladım. Dünyadaki bütün kitapları barındırdığını iddia eden bir kütüphanenin çok daha modern özelliklere sahip olması gerekirdi. Ekranın tam dibinde de bir e-mail adresi vardı.

Bu kutuya kendi adımı yazdım. Bunu kendimi çok önemsediğim için yapmadım, ama başkası görse, benim kendini beğenmiş biri olduğumu zannedebilirdi. Kendimi seçmemin tek nedeni, en yakından bildiğim, tanıdığım kitapların, kendi yayımlanmış kitaplarım olmasıydı. Eğer Sanal Kütüphane'de, sloganında iddia ettiği gibi, dünyadaki bütün kitaplar varsa, o zaman benim yayımlanmış üç kitabımın da burada olması gerekiyordu. Her ne kadar öyle çok ünlü bir yazar olmasam da, eğer bir kütüphanede dünyadaki bütün yazarların kitapları yer alıyorsa, bunlar arasında benim kitaplarım da bulunmalıydı. Böyle bir yerde herhangi bir konuda ayrımcılık yapılması söz konusu bile olmamalıydı.

Arama motorundan iki sonuç çıkma olasılığı vardı. Eğer arama beklenen sonucu vermezse—büyük bir ihtimalle de, vermeyecekti—bu sitenin de ustaca planlanmış bir şaka olduğu anlaşılacaktı. Herhalde biri kalkıp şu yazarlarla bir kafa bulayım falan diyerek yola çıkıp, bu siteyi açmış olmalıydı; tabii bu arada bu şaka-

dan, yazarların yanı sıra yayıncılar, eleştirmenler, kütüphaneciler, kitapçı dükkânları, yani kısaca tüm bir yayıncılık dünyası nasibini alacaktı. Eğer arama sonucunda yayımlanmış olan kitaplarımın bir listesi çıkmazsa, acaba o zaman da karşıma ne tür bir saçmalık çıkacak diye merak etmeye başlamıştım. Ama bundan şikâyet etme hakkım yoktu; çünkü hiç kimse bu siteye beni zorla sokmamıştı. Madem işimi gücümü bırakıp böyle saçma bir şeyle ilgilenmiştim, o zaman alay edilmeyi de hak etmiş sayılırdım.

Tabi bu arada, olur da, yayımlanmış kitaplarım karşıma bilgisayar ortamında çıkarsa, işte o zaman durum oldukça çetrefilli bir hal alacaktı. Ben bu tür bir yayım için telif haklarımı hiç kimseye devretmemiştim, yani, kitaplarımın bu sitede, elektronik ortamda karşıma çıkması, bunların korsan yayım olduğu anlamına gelecekti. İşte o zaman hiç de hoş olmayan bir durumla baş başa kalacaktım. Internet'in bu tür telif hakları ihlalleriyle dolup taştığını biliyordum ve duyduğum kadarıyla, bundan korunabilmek, istenmeyen e-maillerden korunmak kadar zordu.

Eğer Sanal Kütüphane'de benim kitaplarım da varsa, arama motorunun bunu belli bir süre içinde bulması gerekirdi. Bilgisayar hızı ne olursa olsun, böylesine devasa bir külliyatın söz konusu olduğu bir yerde yapılacak bir aramanın da öyle anında "pat" diye sonuçlanmaması gerekecekti. Ama ben tam da bunu düşünürken, arama motoru "pat" diye durdu. Arama moto-

runun "Ara" düğmesine tıkladığım an, ekranda yeni bir pencere açılmıştı. Bu sefer arka zemin gri, yazılar siyah ve beyaz harflerleydi. Bir de, sıradanlığı bozan küçük bir renkli resim belirmişti.

İşte o anda aklıma gelen ilk şey, bu arama motorunun hızı buysa, bu işin içinde bir üçkâğıtçılık olmalı oldu. Ama, kısık gözlerle yazıları okumaya çalışan görüntüm monitör ekranında belirdiğinde, bir an başımdan aşağı kaynar sular döküldü. O resimdeki bendim, bundan hiç şüphem yoktu, ancak resmin nerede çekildiği konusunda bir fikir sahibi değildim. Resimde biraz genç görünüyordum, ama ne kadar genç olduğumu söyleyebilmek çok zordu.

Resmin altında, ekranın sol tarafında, kısa bir biyografi buldum. Tüm bilgiler doğruydu, sonundakiler dışında. Kanım donmuş bir halde, kendimle ilgili hiç bilmediğim bilgileri okuyordum. Kendi ölümüm ile ilgili bilgilerde garip bir belirsizlik vardı. "Öldü" kelimesinden önce, virgülle birbirinden ayrılmış dokuz ayrı yıl yer alıyordu. Burada yazılar siyah harflerle, rakamlar da beyaz harflerle yazılmıştı. Tarihlerin en yakını, on beş yıl, en uzağı da yarım yüz yıl sonrasıydı. Bu bilgileri buraya her kim girmişse, insanı ürperten bir şakacılığa sahip biri olmalıydı mutlaka.

Ekranın sağ tarafında, kitaplarımın bir listesini buldum. Ancak bu liste, üçüncü kitabımla sonlanmıyordu. Ta yirmi bir adet kitaba kadar uzanan uyduruk

bir listeydi bu. Böylesine geniş bir bibliyografya beni memnun etmedi gibi bir şey söylemiyorum, ancak burada belirtilen kitapları ben yazmamıştım. Burada da iki renk kullanılmıştı. Gerçek hayatta yayımlanmış bulunan üç kitabım burada siyah harflerle, diğer on sekiz yapıt ise beyaz harflerle yazılmıştı. Diğer kitap adları kronolojik bir sıralama izliyordu. Bunların birincisi ertesi yılın tarihini, sonuncusu da kırk beş yıl sonrasının tarihini taşıyordu. Yani, karşımda, puştluğunun yanı sıra, kendisini falcı falan zanneden biri vardı.

Bunlar ciddiyetten uzak şeylerdi, ama şimdi burada da bir başka önemli soru karşıma çıkmıştı. Bütün bunlar, saçma sapan şeylerle insanlarla kafa bulan işsiz güçsüz birtakım kişilerin işi olabilir miydi? Internet, işi gücü millete muzırlıklar yapmak olan bir sürü adamla doluydu. Bilgisayar korsanları bunun güzel bir örneğiydiler. Bunların en büyük zevki, kendileri için hiçbir getiri sağlamasa bile, başka bilgisayarlara zarar verici virüsler üretip yaymaktı. İmleci ilk üç kitabın üzerine getirip, öylesine tıkladım. Ancak ok, maalesef, bir el simgesine dönüştü ve bir an sonra ekranı bir metin kapladı.

Burada yazılanların benim kitabıma ait olduğunu anlamak için ilk satırı okumam yetiyordu. Şimdi sinirden delirecek gibi olmuştum. Kitabım, dünya üzerinde hiç kimsenin hiçbir izin almadan ve tek kuruş ödemeden okuyabileceği bir şekilde Internet'e konmuştu! Buna nasıl cüret edebilmişlerdi! Bu adamların yaptıkları

haydutluktan başka bir şey değildi! Ama o anda içime bir umut doldu, belki kitaplarımın üçü de baştan aşağı bir şekilde değil de, kısmen buraya konmuş olabilirdi ve eğer iş böyleyse, buna bir şekilde tahammül edebilirdim. Ama sayfaları aşağıya doğru açа açа en sonuncu sayfaya geldiğimde, bu küçük umudumu da hemen yitiriverdim. İlk cümlesinden sonuncusuna, bütün bir kitap oradaydı. Diğer iki kitabı açmaya teşebbüs bile etmedim. Diğer iki kitapta da karşıma aynı şeyin çıkacağını gayet iyi biliyordum.

Öfkeden kudurmuş bir halde, elime tekrar fareyi alıp, düğmeye bastım ve bir önceki sayfaya döndüm. İmleci sayfanın en altındaki e-mail adresi üstüne getirdim, ardından bir kere daha tıkladım. Tarayıcım sayfanın "Kime" alanında, sitenin e-mail adresinin bulunduğu boş bir e-mail penceresi açtı. Boş sayfaya bir an bakıp ne yazacağımı düşündüm. En sonunda, "Konu" kısmına "Korsanlık" diye yazdım, sonra da mesajı yazmaya koyuldum.

Sayın Bay,

Sanal Kütüphane sitesini ziyaret ettiğimde nahoş bir sürprizle karşılaştım. Kendi yazdığım üç kitabımı, web sitenize, herkesin ulaşabileceği bir şekilde konmuş bir halde buldum. Telif hakkı sahibi olarak, ben böyle bir yayın için hiç kimseye izin vermedim, bu da sizin bu sitede korsan kitap yayıncılığı yaptığınız ve bunun da yasalar açısından suç oluşturduğu anlamına gelir. Sizden, hiç geciktirmeden, kitaplarımı sitenizden çıkarmanızı istiyorum.

Ayrıca şunu da bilmenizi isterim ki, avukatım kısa bir süre sonra sizden kitaplarımı sitenizde yayınladığınız için tazminat talebinde bulunmakla kalmayacak, yaşamöyküm ile yayımlanmış eserlerimi hatalı vererek bana karşı saygısızlık yaptığınız için de tazminat talep edecektir.

Herhangi bir iyi dilekte bulunmadan mesajın sonuna adımı yazdım. Nezaketsiz bir davranıştı bu, ancak o anda uygun bir şey yazmayı düşünecek bir halde değildim. "İyi dileklerimle" veya "Saygılarımla" gibi resmi bir şey yazmak da çok zor olacaktı. Gösterdiğim tepki açısından yeterince keskin bir dil kullanamamış olmak gibi bir derdim de vardı; çünkü, bu tür konularda hiç deneyimli değildim. Bir yandan, bu iletide daha sert ifadeler kullanmam gerektiğini düşünürken, bir yanda da, ne yazarsam yazayım, aslında hiçbir şeyin işe yaramayacağını düşünmüyor da değildim. Herhangi bir tazminat alma konusunda hiçbir umudumun bulunmamasına rağmen, yine de, bu siteden benim yapıtlarımın bulunduğu sayfayı kaldırtabileceğim umudunu taşıyordum.

Hatta, birilerinin kalkıp bana yanıt vereceğini bile sanmıyordum. Ama yanılmıştım. E-maili göndermemin hemen ardından iletime bir yanıt aldım. Bu aldığım e-mailde yapılan tek açıklama, Sanal Kütüphane editörlerine çok sık bir şekilde bu tür protesto mektupları geldiği, bu yüzden de bu tür e-maillere otomatik olarak yanıt veren bir e-mail gönderdikleriydi. Demek ki bu adamlar bu tür mesajlar haricinde hiçbir

mesaj almıyorlardı. Peki kendilerini savunmak için ne mi diyorlardı?

Çok Değerli Beyefendi,

Öncelikle Sanal Kütüphane'yi ziyaret etmenizden dolayı büyük bir onur duyduğumuzu size ifade etmemize lütfen izin veriniz.

Endişelerinizi hemen giderelim. Eserleriniz burada izinsiz olarak yayınlanmamıştır.

Size ayrılmış olan sayfalarda, her ne kadar sizin eserleriniz yer alıyorsa da, bu sayfalara giriş yapabilmek, sizin zannettiğiniz gibi kesinlikle ücretsiz değildir. Bu sayfalara sizin şahsen giriş yapmanıza izin verilmiş olup, bu giriş de, sadece bir kere olarak sınırlandırılmıştır. Bu fırsatı siz şahsen zaten kullanmış bulunduğunuzdan bundan sonra hiç kimsenin size ait kişisel bilgiye ve külliyatınıza erişebilme olasılığının bulunmayacağı konusunda sizi temin etmek isteriz. Şayet aynı sayfalara erişmek isterseniz, bunun böyle olacağını siz de göreceksiniz.

Yaşamöykünüze ait bilginin hatalı olduğunu belirtmişsiniz, ancak burada yer alan size ait bilginin tamamen doğru olduğu konusunda lütfen hiçbir şüpheniz bulunmasın.

Saygılarımızla,
Sanal Kütüphane

Demek adamlar her şeyi önceden planlamıştı. Bir yazar ne zaman kalkıp bir şikâyette bulunsa, adamlar da kalkıp o yazara ait sayfaları hemen kaldırıyorlardı.

Ortada sayfa yoksa, korsanlık yapıldığına dair bir kanıt da olmayacaktı. Ama o anda benim de aklıma çok parlak bir fikir geldi. Bu sayfa benim bilgisayarının "önbelleği"nde yalanlanamayacak bir kanıt olarak durmaya devam ediyordu. Bundan sonra yapacağım tek şey, sayfanın "Geri" düğmesini tıklamak ve sayfayı hafızaya kaydetmekti. Bu kadar kolaydı işte. Bu arada, anladığın kadarıyla, Sanal Kütüphane, kendilerine ait sayfalara giriş konusunda yazarları bilgisayar cahili ve saf zannediyor olmalıydı. Amma da saçmaydı. Sanki böyle bir şeyin olma olasılığı varmış gibi. Ya da bu adamlar böyle bir şeyin mümkün olabileceği yanılgısına düşmüş olmalıydılar.

Hemen araç çubuğu üstündeki "Geri" düğmesini tıkladım. Ancak hiç beklemediğim bir şey oldu. Bir önceki sayfayı göstereceği yerde, Sanal Kütüphane'den gelen mektubun bulunduğu pencere kapandı, ayrıca "Geri" düğmesi, sanki önbellek dosyasına hiçbir şey kaydedilmemiş gibi, çalışmadı. Büyük bir şaşkınlık içinde, ekrandaki bir önceki siyah resme bakakaldım. Bu sayfa burada olmalıydı. Sayfayı birkaç dakika önce açmıştım ve bu arada bu sayfayı silecek herhangi bir şey yapmamıştım.

Bir şeylerin ters gittiği gün gibi ortadaydı. Ben bilgisayar cahili biri değildim, ama bu tuhaf makinelerde ortaya çıkabilecek hataları bulup onarabilecek denli bir ustalığım da yoktu. Ama, fark etmez, dedim. Arama motorunun kutusuna adımı bir kere daha yazardım,

olur biterdi. Her ne kadar bana kendimle ilgili sayfalara yeniden giriş yapamayacağımı söyleseler de, böyle bir şeyin teknik açıdan hemen o an için mümkün olamayacağını düşünmüştüm. Maalesef, bu seferki aramada, arama motorunun kutusu boş çıktı. Program bana, kütüphanede şimdiye kadar adı ekli olan yazarlar arasında benim adımda bir yazar olmadığı bilgisini verdi.

Şimdi, bir yandan kafam karışmıştı, bir yandan da öfkelenmeye başlamıştım. Kendimi, olaylardan çok çabuk etkilenerek tezgâha gelen salağın teki gibi hissettim. Hatta, aslında bütün bunlar bir kamera şakasından başka bir şey değil, şimdi bir televizyon ekibi sırıtan suratlarla çalışma odama girecek ve bunun zekice düzenlenmiş bir kamera şakası olduğunu söyleyecek, diye bile geçirdim aklımdan. Ancak kimse kalkıp odama girmedi ve birkaç uzun dakikanın ardından, yapabileceğim tek şeyi yaptım. Alttaki e-mail adresinin üstünü bir kere daha tıkladım ve yeni bir e-mail yazmaya başladım.

Sayın Bay,

Bunu nasıl yaptınız bilmiyorum, ama önemli de değil. Şakanız —aslında daha sert bir kelime de kullanabilirdim— en azından çok sevimsizdi. Sizin gibi insanlar, asil bir fikrin ürünü olan Internet'e, çok büyük zararlar vermektedir. Kendinizden utanmalısınız. Web sitenizin adresini hâlâ bildiğimi sakın unutmayın. Bu adresten yola çıkarak izinizi süreceğim. Belki kütüphaneniz sanal olabilir, ama sizin sanal olmadığınız çok belli.

Bir kere daha, nezaket gereği herhangi bir iyi dilekte bulunmadan kendi adımı yazdım. Bu durumda nezaket kurallarının bir işi olamazdı. Aslında "Sayın Bay"ı da silmem gerekirdi. Bu tür saçma sapan işlerle uğraşan birine saygılı davranmanın hiç gereği yoktu. Mesajı gönderirken yanıt alamayacağımdan gayet emindim. Suçlamalarıma ne gibi bir yanıt verebilirlerdi ki? Ama mesajımı göndermemin hemen ardından yine aynı hızla bir yanıt e-maili aldım. Yanıtın verilişindeki hız şüphelerimi artırdı; çünkü sonuçta, şimdi gönderdiğim bu ileti için daha önceki gibi hazır bir yanıt gönderemezlerdi. Öfkeye kapılmış olduğumdan, ne bu olasılığı ne de Sanal Kütüphane'de karşıma çıkmış olan ilk durumu aklıselim bir şekilde değerlendirememiştim. İzahatı olmayan şeyleri, özellikle de işin içine bilgisayar girdiğinde kabullenmeye başlamak ne kadar da tuhaf bir şeydi.

Değerli Beyefendi,

Sizde yanlış bir intiba uyandırdığımız için çok üzgünüz. Size şaka yapmak gibi herhangi bir amacımız yoktur. Tüm çabalarımız üstümüze düşen sorumluluğu ciddi bir şekilde yerine getirmek içindir, bunun dışında herhangi bir amacımız bulunmamaktadır.

Saygılarımızla,

Sanal Kütüphane

Tanımadığım düşmanıma yeni bir ileti yazmak için pencereyi açtığımda, içimden sağduyulu bir ses, böyle bir iletiyi yazmaktan vazgeçmemi söyledi. Bu tür

bir saçmalıkta taraf olmanın hiçbir anlamı yoktu. Ben zaten yapılması gereken ne varsa yapmış bulunuyordum. Yapıtlarımın bulunduğu sayfa siteden çıkarılmıştı ve yazışmayı sürdürerek hiçbir yere varamayacaktım. Ama maalesef, insanın bazen öyle çok da kibar olmaması gerektiğini düşündüm.

Bana ait olarak listelemiş olduğunuz kitaplarım konusunu da, bu kitaplar henüz yayımlanmamış olsalar bile, ciddiye almamı istediğinizi zannediyorum. Eğer ölüm yılım konusunda bu kadar kararsız davranmış olmasanız, gelecekle ilgili kehanetler konusundaki ustalığınızdan dolayı sizi kutlamak isterdim. Ancak ölüm tarihim olarak dokuz olasılık var! Bunlardan herhangi birine karar verdiğinizde beni bu konuda bilgilendirirseniz eğer, çok memnun olurum. Ne kadar bir ömrüm kaldığını eğer bilirsem, ben de işlerimi ona göre ayarlarım.

Bu sefer adımı bile es geçtim. Bu durumun, bir de iletimde kullandığım gözle görünür alaycı tonun, kendileri hakkında nasıl bir kanı taşıdığım konusunda onlara belli bir fikir vermiş olması gerekirdi, şayet daha önceden veremediysem bile. Adamların iğneleyici nezaketi, ortaya çıkan duruma hiç de oturmadığından beni sinirlendirmeye başlamışlardı. Yanıtı mesajımı göndermemin hemen ardından aldım, ama bu sefer bu duruma hiç de şaşırmadım. El çabukluğu marifet durumu çok sık kullanıldığında, nasıl bir oyun oynayacaklarını daha önceden bilmeseniz bile, ilginçliğini de kaybediyordu.

Değerli Beyefendi

Ne zaman öleceğiniz konusunda maalesef size herhangi bir tarih veremeyeceğiz. Geleceği tahmin edebilmek basit bir iş değildir. Şimdilik dokuz olasılığın her biri bir diğeriyle eşit seviyede durmaktadır. Hangi birinin gerçek olacağına şans karar verecektir. Külliyatınızda kendi geleceğinizle ilgili her türlü yapıt mevcuttur. Durumu şöyle resmedebiliriz: Eserlerinizin on sekizini de sizi bekleyen ömür dallarından herhangi birinde yazmayacaksınız. Gelecekte en fazla on bir, en az da altı adet eser vereceksiniz. Bunların hepsini sadece bizim sitemizde görebileceksiniz. İşte bu nedenle de, sloganımızın geçerli bir nedeni olduğunu umuyoruz.

Saygılarımızla,

Sanal Kütüphane

Mesaj, tam okuyup bitirdiğim anda gözden kayboldu gitti; herhangi bir tuşa dokunmamış olmama karşın mesajın bulunduğu pencere ansızın kapandı. Hemen ardından da, aynı şey tarayıcı penceresinde meydana geldi. Geride bir tek e-mail penceresi açık kalmıştı, ancak e-mailin üstünde, silmek için herhangi bir işlem yapmamış olmama karşın orada bulunması gereken Sanal Kütüphane'nin orijinal mesajı bulunmuyordu. Bunu kapatmadan evvel, bu süre zarfında herhangi bir e-mail mesajı gelmiş mi diye baktım, ama hiçbir şey gelmemişti.

Orada öylece oturdum, gözlerim sabit bir şekilde, önümde boş duran ekrana takılıp kalmıştı. Başıma ge-

lenleri anlamak için herhangi bir çaba göstermiyordum. Bu bilgisayar meseleleri benim için genelde anlaşılması çok zor şeylerdi. Bellekte arama yaptım, fotoğrafımın sağ tarafında gri zemin üzerine beyaz ve siyah harflerle yazılı metni okumak için ne kadar gayret sarf ettiysem de, yazı okunabilecek netlikte olmadığı için hiçbir şey okuyamadım. Metnin üzerine sanki titrek bir perde çekilmiş gibiydi. En sonunda, sinirimden çöküp kalmış olmama karşın, beyhude çaba göstermekten vazgeçerek bilgisayarımı kapattım.

İşte bu olaydan sonra, e-mail adresime gelmiş olan istenmemiş mesajların hepsini sildim, ama artık okumadan silip atmıyordum. Bu tür mesajların okunmayı en ufak bir şekilde bile hak etmedikleri konusunda her ne kadar kararlıysam da, oturup her birini teker teker okuyordum. İpe sapa gelmez reklamları hızla okuyup geçerken aptalın teki olduğum duygusuna kapılıyordum, özelikle de bunların arasında siyah zemin üzerinde kısa bir mesajla yazılı olanını görme konusunda en ufak bir umudum olmamasına karşın. Ama bu mesajı tekrardan görebilme arzusu içimde dayanılmaz bir hal almaya başlamıştı.

EV KÜTÜPHANESİ

POSTA kutusunu açtım.

Bulduğum tek şey aybaşında gelen faturalar oldu, ama her gün işten eve dönüşte posta kutusuna bakmayı ihmal etmiyordum. Her ne kadar postacının uğramadığı günler olsa da, ben yine de posta kutuma Cumartesi ve Pazar günleri de bakıyordum. Hani olur ya, diye geçiriyordum içimden kutuyu her açışımda. Salı günleri bir mendille kutunun içinin tozunu siliyordum, aslında dışarıdan bakıldığında kutunun içindeki toz görünmüyordu ama ben yine de kutunun içini temizliyordum. Bu tür yerleri temiz tutmamız gerekir, özellikle de gözle görünmeyen yerleri. İnsanlar genelde bu tür temizlikleri ihmal ederler, ancak bu, insanın ne kadar temiz olduğunun bir göstergesidir.

Ayın henüz ortası olduğundan posta kutumdan bir şey çıkmasını da beklemiyordum. Ancak tahta kutuyu açtığımda, içinde büyükçe bir kitap gördüm, siyah ve

sarı renkli cildi olan bir kitaptı bu. Kutunun içini tamamen doldurmuştu. Başka biri olsa, karşısına böyle bir şey çıktı diye şaşırmak için birçok neden bulurdu. Her şeyden önce, bunu bana kim göndermiş olabilirdi? Bundan önce bana hiç kimse kalkıp bir kitap falan göndermemişti. Zaten neden kimse kalkıp göndersindi ki? Artı, kitap paketlenmemişti ve kitabın üzerinde bunun benim için bırakıldığına dair hiçbir emare bulunmuyordu. Peki o zaman postacı neden kalkıp bu kitabı benim posta kutuma koymuş olabilirdi ki? Bir de, bu kitabı bu kutunun içine nasıl sığdırabilmişti? Kitap, posta kutusunun daracık mektup atma aralığından çok daha kalındı. Eğer kutunun aralığından atmış olsa, kitabın bu aralıktan geçme olasılığı da bulunmayacaktı.

Ben, yine de, öyle fazla şaşırmamıştım. Bu can sıkıcı sorularla kendimi sinirlendirmeyecektim. Uzun yıllar önce, bu dünyanın açıklanamayan mucizelerle dolu olduğunu fark etmiştim. Bu tür şeyleri açıklamaya çalışmanın hiçbir yararı olamazdı. Açıklamaya çalışanı da büyük bir mutsuzluk bekliyor demekti. Ayrıca, bir insan neden gereksiz yere mutsuz olsundu ki? Olağandışı şeyler, hiçbir açıklamaya gidilmeksizin, oldukları gibi kabul edilmeliydiler. Bu tür şeylerle yaşamanın en kolay yolu da buydu.

Bu gerçeği kavramadan önce, açıklanamayan birçok olay yüzünden hayatım dayanılmaz bir hal almıştı. Örnek olarak, ikinci katta bulunan oturduğum apartman dairesiyle giriş katı arasındaki basamak sayı-

sını verebilirim. Benim yarı sesli, yarı içimden basamakları sayma alışkanlığım var; ne zaman, nerede bir merdiven çıksam, orada kaç adet basamak olduğunu bilsem bile, yine de sayarım. Oturduğum apartmanda kendi katıma çıkana kadar kırk dört basamak sayarım. Alt kata ne zaman insem, saydığım basamak sayısı kırk bir olur. Buraya taşındıktan kısa bir süre sonra, bu farklılık nedeniyle kendimi biraz rahatsız hissetmiştim. Bunun nedenini anlayabilmek için aklıma gelen her türlü olasılığı değerlendirmiştim.

İlk etapta merdivenlerden daha uyanık olmaya çalıştım. Kendime, yaptığım şeyin ne olduğunu bilme fırsatı vermemek için, merdivenleri içimden sayarken ağzımı da sıkı sıkı kapalı tuttum. Ama bir işe yaramadı. Yukarı çıkarken saydığım basamak sayısı ille de aşağı inerken saydığım sayıdan üç fazla çıkıyordu. Derken basamakları geri geri inerek saymaya başladım; her ne kadar çok dikkatli olmaya çalıştıysam da, merdivenleri böyle inip çıkmak hem pek kolay bir iş değil, hem de oldukça tehlikeliydi, tabii komşularımın şaşkın ve şüphe dolu bakışları da bunun cabasıydı. Komşularımı saygıyla selamlasam da, şapkamı kaldırıp başımı sallasam da, komşularım yüzüme bakmadan bir şeyler mırıldanıp yanımdan geçiyorlardı. İnsanlar zaman zaman tuhaf davranışlar sergileyebilirler.

En sonunda, adımlarımı karanlıkta sayınayı akıl ettim. Oturduğum daireden gece yarısı ayağımda hafif, lastik tabanlı ayakkabılarla çıkarak kimseyi uyandır-

mayacaktım. Apartmanın merdiven boşluğu ışığını açmadan, giriş katına indim, sonra da kendi daireme çıktım, bir indim, bir çıktım, indim, çıktım ta güneş ağarana dek. Karanlığın içinde merdiven inip çıkmak hiç de sevimli bir iş değildi ama yine de zor olmadı, çünkü iniş-çıkıştaki basamak sayılarını tam olarak biliyordum. İçimden bir ses, inerken de çıkarken de basamak sayısı aynı olmalı, dememiş olsaydı —bırakın gecenin zifiri karanlığını, aydınlık bir ışığın altında bile merdiven inip çıkmanın bir tehlikesi vardır— merdivenleri inip çıkmada çok zorlanacaktın.

İşte, ne pahasına olursa olsun her şeye bir açıklama getirme çabalarından o zaman vazgeçmiştim. Sağduyu, şapka çıkarılacak bir şeydir, ama insan her zaman aklıselime bel bağlayamaz. Bazı zamanlar bir muammayı kabul etmek çok daha mantıklı ve gerekli olabilir. Böyle bir kabullenme insanın bazen kellesini bile kurtarabilir, bu da hiç azımsanacak bir şey değildir. İşte ben de karanlık merdivenlerde canımı kurtarınakla kalmadım, aradığım ruhsal huzura hızlı bir şekilde kavuştum. Saçma sapan meselelerle uğraşmayı bıraktığım an, uykularım düzeldi, eski iştahıma kavuştum ve hayata karşı ilgisizliklikten, tükenmişlikten de kurtuldum. Tek bir kararın insanı bir anda böyle baştan yaratabilmesi beni şaşırttı.

İşte, şaşırıp durarak zaman kaybedeceğim yerde, kitabı posta kutusundan çıkarıp aldım ve inceledim. Kitabın adı büyük, süslü siyah harflerle yazılmıştı:

Dünya Edebiyatı. Kapakta başka bir şey yazmıyordu, yazarın adı bile. Hiç şaşırmamıştım, çünkü kim böyle bir yapıtın gerçek anlamda sahibi olabilirdi ki? Kitabın sayfalarını hızlı hızlı karıştırdım ve sayfa sayısının, sırt kalınlığıyla kıyaslandığında çok daha fazla olduğunu gördüm; çünkü, kitabın kâğıdı incecikti, soğan zarı gibiydi. Bu da, bu kitap için gayet uygun bir durumdu: sonuçta kitap edebiyatın belli bir alanıyla sınırlı değildi. Kitap yayıncılık kalitesi açısından her anlamda fevkalade güzeldi. Hatta okuduğunuz yeri işaretleyebilmeniz için kahverengi bir şeridi bile vardı.

Dünya Edebiyatı'nı koltuğumun altına koyup doğruca oturduğum kata doğru merdivenlerden çıkmaya başladım. Yirminci basamağa vardım ve durup bir nefes aldım. Günlerden Salı idi! Kitabın hiç beklenmedik bir şekilde karşıma çıkması yüzünden Salı gününde olduğumuz aklımdan çıkıp gitmişti. Merdivenlerden gerisin geri inmekten başka hiçbir seçeneğim yoktu. Bence insan hiçbir şekilde yapması gereken işten kendini alıkoymamalıdır, hatta hiç umulmadık bir şekilde gelişen olaylar karşısında bile. Alt kata doğru inerken, ceketimin iç cebinden yeşil ipekli mendilimi çıkardım, bu mendili sadece posta kutumu temizlemek için kullanıyordum.

Kutuyu açtığımda, beni bir başka sürpriz bekliyordu: aynı adı taşıyan, yine kalın, koyu sarı renkte bir kitap duruyordu karşımda. Olağandışı durumlara aşina olmayan biri böyle bir olay karşısında herhalde şaşkına

dönerdi. Böyle bir kişi herhalde neye uğradığını şaşırıp gerisin geri sıçrardı, yüreği gümbür gümbür atardı, tüyleri diken diken olurdu. Aklını başına topladığında, yanıp tutuşur bir halde bu olaya bir yanıt arardı, ancak ne kadar ararsa arasın, tutarlı bir yanıt bulması hiç ama hiç kolay olmazdı. Böyle birinin daha sonraları neler yapabileceğini düşünmek bile istemedim. Herhalde, intihara falan teşebbüs ederdi.

Ama ben, tabii ki, soğukkanlılığımı hiç kaybetmedim. Moralimi bozmak için hiçbir gerekçe yoktu. Yaptığım tek iş *Dünya Edebiyatı*'nın ikinci cildini diğeriyle birlikte koltuğumun altına koyup posta kutumu temizlemek oldu. Çok şükür, posta kutusunu temizleme işini tek elimle de yapabiliyordum. Alışkın olduğum üzere, alt köşelere kendimi yoğunlaştırdım, çünkü toz en çok köşelerde, sanki tükürükle yapıştırılmış gibi toplandığından buraları temizlemek çok zor oluyordu.

Posta kutumu bir kez daha kilitleyip ikinci kata yöneldim. Ama bu keresinde fazla bir mesafe kat edemedim; çünkü, ayağını daha ilk basamağa atmak üzere kaldırdığım anda aklıma bir şey geldi ve hemen posta kutumun başına döndüm. Kutuyu açarken bir heyecan dalgası her tarafıma yayıldı. Herkes içine doğan bir şeyin gerçekleşmesinden dolayı büyük zevk duyar, özellikle de bunlar uğurlu şeylerse. Eğer o sırada bir komşum yanımdan geçiyor olsaydı, posta kutusunun içinde beliren üçüncü koyu sarı ciltli kitaptan yüzümün parıldadığını görebilecekti.

Bunu burada bulacağıma dair nasıl bir şüpheye kapıldığımı anlatabilmem çok zor. Önsezi, belki de, ama iş bununla da bitmiyordu. Olağandışı şeylerle arası iyi olmayan birinin aklına asla böyle bir şey gelmeyebilirdi. İşte bu da önyargılı olmamanın bir başka avantajıydı. *Dünya Edebiyatı*'nın yeni cildini aldım, ama kitabı bu kez koltuğumun altına koymadım. Üç kalın cildi koltuğumun altında tutamazdım. Kitabı koltuğumun altına koyacağıma, sol koluma aldım. Derken kutunun kapağını tekrar kilitledim, ama bu kez posta kutusunun önünde bekledim. Bir süre orada durdum, çok sabırsızmışım gibi davranmamaya çalıştım, sonra posta kutusunun kapağını dördüncü kez açtım. Kutunun tekrar dolu olmasını görmekten memnunluk duyduysam da, bir öncekilerde yaşadığım heyecanı bu kez aynı coşkuyla yaşamadığımı fark ettim. Bu olay bu kez öyle çok zevkli gelmemişti bana. Veya, en azından bunu açıkça göstermiyordum.

On üçüncü kitaptan sonra durmaya mecbur kaldım, bunun esas nedeni de ağırlıktı. Kitabın hafif bir nesne olduğuna dair genel kanıyı, özellikle de bir yerde toplu halde duran kitaplar söz konusu olduğunda, kabul etmediğimi o heyecan içinde unutmuştum. Bu kitapların şimdi ikinci kata taşınmaları gerekiyordu. Bunları üst kata taşımaktansa alt kata taşımak benim için daha kolay olacaktı, çünkü, bulunduğum yerden aşağıya inişte üç basamak daha azdı. Bunun yanı sıra, yüküm oldukça hantaldı. Kitapları üst üste koyabilmek için kollarımı ta diz kapaklarıma kadar açmam, en

tepedeki kitabı da çenemle tutarak yükümü dengelemem, tabii aynı anda da kafamı dik tutmam gerekiyordu. Rahatsız bir yüz ifadesiyle etrafıma bakındım. Şimdi bir komşum beni bir sürü kitabı bu halde taşırken görürse, hiç de iyi olmazdı. Kim bilir benim halimi gören ne düşünürdü? İnsanlar hemen kalkıp işin sonuçlarıyla ilgilenmeye bayılırlar.

Evime vardığımda, nefes nefese bir halde kalmıştım. Kapımdaki üç kilidi açmak çok zor oldu, çünkü kitaplarla dolu olan kolum kapıyı açan elime yardım edemiyordu. Eşikten sonraki alt kilit bana özellikle zorluk çıkardı. Kitapların başka bir adı olsa, bu kadar zahmete gireceğimi hiç sanmıyordum. Çünkü ön kapımın önünü, kitaplarım yere konduğunda kirlenmesin diye ne yapıp edip tertemiz tutardım, ama *Dünya Edebiyatı*'nı buz gibi taşların üzerine bırakmak yakışık almazdı. Bu kitapları buraya koymak benim için kutsal bir şeye küfretmek gibi bir şeydi.

Daireme girdiğim an, karşıma çıkan sorun ise, kitaplarımı nereye koyacağım oldu. Tereddüt içinde kaldım ve bir süre kapının yanında kalakaldım, bunları ne yapacağım konusunda en ufak bir fikre sahip değildim. En sonunda, kitapları masanın üzerine koyarak düşünmek için kendime biraz daha süre tanıdım. En iyi çözüm bunları kütüphanemin raflarına koymak olacaktı. Burası kitaplar için doğru bir yerdi. Maalesef, evimde kütüphane diye bir şey yoktu. Hiç kitabı olmayan birinin evinde kütüphane ne arardı ki?

Bu eve taşındığımdan beri kütüphane alamamıştım. Oturduğum yer küçük bir daireydi. Küçük bir oda, antre, bir açık mutfak ve bir banyodan oluşuyordu. İnsan kolunu duvara çarpmadan etrafında bir kere bile dönemezdi. Ayrıca kitapların çok yer kapladıkları da bilinen bir gerçektir. Bu yasayı tersine işletemezsiniz. Kitaplara ne kadar çok yer verirseniz verin, asla yetinmezler. Önce, duvarları işgal ederler. Ardından adım attıkları her yeri işgal etmeye başlarlar. Kitapların işgalinden nasibini almayacak evin tek köşesi tavanlardır. Yeni kitaplar eve gelmeyi sürdürürler ve siz tek bir eski kitabı bile başınızdan atma fikrine tahammül edemezsiniz. Bir de bu arada, yavaş yavaş ve hiç çaktırmadan, yeni ciltler kendilerinden öncekileri itelerler. Aynı buzullar gibi.

Ama benim hiç şansım yoktu. Kitaplar zaten dairemdeydi ve bir yerlere konmaları gerekiyordu. Kitapları posta kutusunda bırakacak değildim elbet. Nihayetinde, ben olgun ve sorumluluk sahibi bir adamımdır. Yani ben kalkıp da, devekuşu misali, o kitapların orada olmadıklarını nasıl varsayabilirdim? Eğer posta kutumda hiçbir şey yokmuş gibi davranırsam, bu da postacının şüphesini çekecekti, çünkü postacı posta kutuma adıma gelen faturaları bırakmaya geldiğinde, kutu kitapla dolu olacağından faturayı kutunun içine bırakamayacaktı. Bu durumda postacı neden gelip kutuyu boşaltmadığını merak edecekti. Hatta belki gelip bana bu konuda soru bile sorabilirdi. Peki o zaman adama ne diyecektim? Hayır, kitapları görmezlikten

gelmek diye bir şey olamazdı. Kitapları daireme taşımaya mecburdum. Daha sonra da oturup bunları ne yapmam gerektiği konusunda bir karar alacaktım.

İşte şimdi, yeni kitapların gelmesi halinde, bu kitapları daireme nasıl çıkaracağım sorusuna yanıt bulmam gerekiyordu. İlk kez olarak yaptığım şeyi bundan sonra bir daha yapamazdım. Bundan sonra bu kadar uygun bir ortamı yakalayamayabilirdim. İçinde kitap taşımaya uygun bir şey bulmalıydım. Odada etrafıma bakındım ve her ne kadar görüş alanım içinde değilse bile, evde buna uygun bir şey olduğunu anımsadım. Köşeleri pirinç şeritlerle payandalı büyükçe bir valizi çift kapılı gardırobumdan çıkarıp aldım. İçine bir sürü kitap sığabileceğinden gayet uygun bir valizdi bu. Ancak, içi tamamen doldurulunca, bu kez de taşıması oldukça güç olacaktı. Her zaman, her istediğimiz şeyi yapamayabiliriz.

Elli altı ciltlik *Dünya Edebiyatı*'nı ikinci kata çıkarmak hiç de kolay bir iş değildi. Valizin sapını iki elimle tutmam gerekmişti. Yirmi sekizinci basamakta, bu kadar çok ağırlığı bir kerede taşımamın gereksiz olduğunu fark ettim. Ama bu sefer de, eğer kitapları taksit taksit taşırsam, merdivenleri defalarca inip çıkacak, öyle ya da böyle, yine yorucu bir iş yapmış olacaktım. Eğer bir asansör olsaydı, bu işi fazla yorulmadan halledebilecektim, ama oturduğum apartmanda asansör yoktu. Yani kısacası, kitapları evime çıkarmanın kestirme yolunu aramaktan artık vazgeçmem gerekiyordu.

Kitapları çıkarıp çıkarıp ilk on üç kitaplık partinin yanına koyarken, başka bir sorunla daha karşı karşıya olduğumu anladım. İnce ayaklı sehpanın üstüne bir bavul daha koyarsam ağırlığına dayanamayabilecekti. Peki o zaman ne olacaktı? Kitapları taşımaya başlamadan önce, bir plan yapmalıydım. Böyle bir şeye gelişigüzel bir şekilde girişemezdim. Posta kutumda kaç tane daha kitap belireceğine dair bir fikrim yoktu. Belki birkaç tane daha, belki de yüzlerce. Ama bence daha epey gelecekti. Sonuçta dünya edebiyatıydı bu ve soğan zarına basılı olsa bile daha bir sürü cilt olabilirdi. Daha kötü durumlara hazırlıklı olmam gerekirdi.

Evimde çok az eşya vardı, ama bu duruma şimdi şükrediyordum. Masa ve gardırobun yanı sıra, dört iskemlem, bir yatağım, bir şifoniyerim ve bir de komodinim vardı. Bunların hepsini bir köşeye ittim, kullanılabilir alanın üçte ikisini boşalttım. Doğal olarak, bunun olumlu ve olumsuz etkisi oldu: kapının sağ tarafına doğru olan alan çok sıkışık ve kalabalık bir durumdaydı. Bu durumu kendime dert etmedim. İstisnai durumlar, hiçbir şeyden şikâyet etmeden fedakârlık yapacak birini gerektirir. Ayrıca, ben hiçbir zaman öyle rahatına düşkün biri de olmamıştım.

Odanın boş kısmına bir uçtan bir uca gazete kâğıtları serdim. Yer tertemizdi tabii ki, ama böylesi çok daha uygundu. Sonra kitapları taşımaya başladım. Bu da biraz planlama gerektiriyordu. Kitapları kapının uzağında kalan köşeden itibaren yerleştirmeye başladım;

zaten yerleri cilalayacak olsam bile, cilalama işine yine aynı noktadan başlardım. Kitapları üstü üste koymaya başladım; yerden tavana kadar tek bir sırada tamı tamına kırk cilt sığdı. Son yedi cildi koymak için, bir sandalyenin üstüne çıkmam gerekmişti. Eğer iki duvar arasına yaslanmasaydım ve en tepedeki kitabı da tavanla arada kalan mesafeye zar zor sıkıştırmasaydım, bu uzun sarı sütun büyük bir olasılıkla yıkılacaktı. İskemleden indim, bir adım geri gittim ve karşımdaki manzaraya hayranlık dolu gözlerle baktım.

Planının işe yaradığını gördükten sonra, kolları sıvamaktan başka yapacak bir şey kalmamıştı. Artık tereddüt edecek bir durum kalmamıştı. Bütün bu işin ne kadar zaman alacağı konusunda bir fikrim yoktu. Boş bavulu alıp doğruca aşağı indim. Operasyonu basitleştirmiştim, bu nedenle de şimdi daha hızlı hareket edebilirdim. Posta kutusundan cildin tekini aldıktan sonra, kapağı bir süreliğine kapatıp tekrar açıyordum. Kapağı kilitleyip sonra da kilidi açmaya gerek yoktu. Kapağı açtığımda yeni bir cildin orada duruyor olduğunu görüyordum. Artık ciltleri bavulun içine doldurma konusunda da ustalaşmıştım, bavulun içine bir keresinde tam elli sekiz cilt sığdırabiliyordum.

Koşmuşlarım birçok kere yanımdan geçti, ama hiç kimse ne yaptığımı merak etmedi. Yaptıkları tek şey başlarını çevirip adımlarını hızlandırmak oldu. Bazen insanları hiç anlayamam. Aslında komşularının ilgisizliği işime yaramadı da değil —kimseye ne yapıp et-

tiğimi açıklamak istemiyordum, zaten böyle bir açıklamada bulunmaya mecbur da değildim— ama yine de bu kadar ilgisiz davranmanın bağışlanabilir bir tarafı yoktu. Peki ya benim yerimde birtakım kötü niyetler besleyen, hatta kötü planlar kuran biri olsaydı ne olacaktı? Lüks semtlerdeki apartmanlara eskiden belli insanlar girip çıkardı, ama şimdilerde önüne gelen elini kolunu sallayarak bu tür apartmanlara girip çıkabiliyordu.

Aradan belli bir süre geçtikten sonra, üzerime bir yorgunluk çöktü. Yirmi yedinci bavuldan sonra, kısa bir mola vermeden ikinci kata ulaşamaz oldum. Yapılacak en mantıklı şey, yirmi ikinci basamaktan sonra, yolun tam ortasında, yani birinci katın merdivenlerinde durup biraz dinlenmekti. Ancak kırk dokuzuncu bavuldan sonra karşıma yeni bir zorluk çıktı, işte tam o esnada da ikinci bir mola verme kararı aldım. Kırk dört adım eşit biçimde bölünemez. Yakışıksız bir çözüme başvurmak zorunda kaldım. İlk kez olarak, on beşinci adımdan sonra kısa bir süreliğine durdum, ikinci keresinde otuzda, yani yolculuğumun üçüncü kısmını tamamlayabilmem için önümde on dört adım kala durmuştum. Çözümdeki uyumsuzluk altmış üçüncü bavula kadar canımı sıkıp durdu, derken altmış üçüncü bavulla birlikte birazcık daha mola verme gereksinimi ortaya çıktı. Çok şükür, kırk dört sayısı dörde bölünebilir, işte bu nedenle ben de her on bir basamaktan sonra, yani her katta ve giriş katında birer kere mola verebilecektim.

Doksan ikinci bavulu daireme taşıdığımda, bavuldan çıkan ciltler boşalttığım alanı tamamen doldurdu. Şimdi önümde koyu sarı devasa bir duvar duruyordu. Dünya edebiyatına bu şekilde bakıldığında ihtişamı da gözler önüne seriliyordu. Hava kararalı epey olmuştu, ama saate bakıp da saatin sabah ikiyi on yedi geçtiğini görmek beni yine de şaşırtmıştı.

Binanın merdiven kısmının ışığını açmam gerekmediği için komşularımı da rahatsız etmeden işimi sabaha kadar sürdürebilirdim. Olabildiğince sessiz olmak için de elimden geldiğince çaba gösteriyordum. Hatta ayakkabılarımı bile çıkardım. Bez ayakkabılarımı koyduğum banyo girişi de üst üste yığılı kitaplarla dolu olduğu için bez ayakkabıları alamamış, bu yüzden de çoraplarımla kalmıştım, ama hava sıcak olduğundan üşütme tehlikesi yaşamayacaktım. Hani, çok acele etmeseydim belki ayağıma başka bir şey geçirirdim, ama bunu yapabilecek bir durumda değildim. Eğilip kalkmaktan işe giderken giydiğim takım elbisem buruş buruş, gömleğim terden sırılsıklam olmuştu ve kravatım da gevşemişti. En azından kafamdan şapkamı çıkarabilmiştim.

Bu çektiklerimin sonu hiç gelmeyecek gibi görünüyordu. Posta kutumu kaç kere boşaltırsam boşaltayım, kapağı yeniden açtığımda karşımda yeni bir cilt buldum. Yeni ciltleri koyacak bir yer bulmanın dışında bir şansım yoktu. Mobilyalarımdan bazılarını gözden çıkarayım mı, yoksa çıkarmayayım mı diye birkaç ke-

re durup ciddi ciddi düşündüm. Sonunda yatağını gözden çıkarmaya karar verdim, çünkü yatak, en azından o gece için kullanmayacağım bir eşya olacaktı. Bir an bile olsun durup dinlenmek için zamanım yoktu. Küçük olmasına karşın, yatak epey ağırdı. Yatağı aşağı taşırken, bir de yukarı taşısaydım, kim bilir ne zor olacaktı diyerek kendimi teselli ettim. Yatağı kömürlüğe koydum. Kömürlüğün için boştu. Kömürlüğe belki başka bir şeyler daha koyarım diyerek yatağı dik vaziyette bıraktım.

Sabah saat beşten kısa bir süre önce, yüz on dokuzuncu bavuldan sonra, korkularım gerçek oldu. Yataktan boşalan yer şimdi yerden tavana kadar uzanan koyu sarı ciltlerle dolmuştu. Şimdi neyimi alıp kömürlüğe indireyim diye kara kara düşündüm, ama ardından bundan sonra indireceğim hiçbir eşyanın önemi olmadığını fark ettim. Kendimi kandırmanın hiçbir anlamı yoktu. Her bir mobilyam sırası gelince yerinden kaldırılacaktı, bu yüzden de yapılabilecek en akıllıca iş hepsini birden bir kerede kaldırmaktı. Herkes uyuduğundan, şimdi bunu yapmanın tam zamanıydı. Bunu hiç kimseye belli etmeden yapmalı, komşuların meraklı bakışlarla beni izlemesine izin vermemeliydim.

Masayı, sandalyeleri, şifoniyeri ve komodini taşımada hiç sorun yaşamadım, ama gardırobu indireceğim derken canım çıktı. Gardırobu indirirken, ağır olduğu için değil, çok hacimli olduğu için zorluk çektim. Gardırobun altında sendeledim ve bir an düşecek gibi

oldum, ama yine de dengemi korumayı başarabildim. İki defa da, düşme tehlikesi geçirdim. Gardırobu genellikle sırtımda taşıdım, mümkün olabildiğince az gürültü çıkarmaya çalıştım, ama ne kadar çaba gösterirsem göstereyim, yine de birazcık gürültü yaptım. Çok şükür, hiç kimsenin uyanmasına neden olmadım. Zaten kimse de kalkıp ne oluyor diye çıkıp bakmadı.

Bodruma indiğimde bütün çabalarım az kalsın boşa gidecekti. Gardırobu daracık kapıdan geçirebilmek için epey bir uğraşınam gerekti. Kömürlükte bana ait kısım dolmakla kalmamış, oradan bir şey çıkarabilmek için bölme duvarını yıkmak gerekir hale gelmişti.

Güneş doğmasına yakın, odanın içinde ne kadar boş yer varsa, tamamen doldu. Banyo girişini kitaplarla kapamadan önce, içeride birkaç dakika kaldım. Bu işi ya şimdi yapacaktım ya da hiçbir zaman. Kendimi biraz daha rahatlamış ve huzurlu hissettim. Gece boyunca süren ameleliğimin izlerini tamamen silememiştim, ancak apartman sahanlığında komşularımla karşılaştığımda artık o kadar berbat bir görünümüm olmayacaktı. Görüntümü bir nebze daha düzeltebilmek için, şapkamı taktım, ayakkabılarımı giydim.

Kapı ile açık mutfağın arasını kitaplarla doldurmaya sıra geldiğinde, yemek takımlarımla çatal bıçağımı almasam bile buzdolabıyla küçük fırınımı oradan çıkarmam gerektiğini düşündüm. Ama bu fikri kafamdan hemen silip atmam gerekiyordu. Bu koca koca şey-

lerle ne yapacağımı bilemiyordum. Kömürlükte en ufak bir yer kalmamıştı ve eşyalarımı kapının önüne de koyamazdım. Hayır, ne olursa olsun, girip çıkacak yer kalmasa bile eşyalarımı çıkarmayacaktım.

Sabah saat sekizi yirmi altı dakika geçe, yüz kırk üçüncü bavuldan sonra, odayı sonunda doldurdum. Sekiz bin üç yüz beş kitapla! Tam anlamıyla muhteşem bir görüntüydü; son kitabı da sıkıştırdıktan sonra, ağırbaşlı bir sükûnet içinde durdum, hayran bakışlarla kitaplara baktım. Dünya edebiyatını böyle küçücük bir yere sığmış olarak hiç kimse hiçbir yerde görme şansına sahip olamazdı. Nefesim kesildi. Sonunda, onca çabaya değmişti.

Aslında, öyle oturup karşımdaki görüntüyü hayran hayran seyredecek bir zamanım da yoktu. Hemen işe gitmem gerekiyordu. Çalışma hayatım boyunca, mesaime bir gün bile geç kalmamıştım. Akşam işten eve döndüğümde kitaplarının tadını doya doya çıkaracaktım. Odanın açık kapısı önündeki antrede oturacak ve önümde duran koyu sarı hazineyi seyredip duracaktım. Bir insanın başka neye gereksinimi olabilirdi ki? Bir sandalyeye ihtiyacı olabilir miydi? Yok yok, sandalyeye falan ihtiyacım yoktu. Benim gereksinimlerim hep mütevazı olmuştu. Hayatımdan bir sürü şeyi silip atmış bir adam olarak, sandalyesiz de yapabilirdim. Zaten taşın üstünde oturacak da değildim. Yerde saf yünden kilimim vardı.

Apartmanın girişine inip, posta kutusunun kapağını bir kez daha açtım. Günlerden henüz Çarşamba olmasına rağmen, yeşil mendili alıp kutunun içini sildim, ama aceleden her zamanki gibi öyle uzun uzun temizleyemedim. Kitaplar temizdi, üstelik yepyeniydiler, ama posta kutumdan onca kitap geçtikten sonra, içi de birazcık tozlanmış olmalıydı.

GECE KÜTÜPHANESİ

SİNEMAYA, kütüphaneden önce gitmemem gerekirdi. Eğer filmin yaklaşık iki saat süreceğini bilseydim, sinemaya gitmeden önce kütüphaneye giderdim. Filmi seyrederken dizimde bir sürü kitapla kendimi birazcık salakmış gibi hissederim diye düşünmüştüm belki, ama sonuçta, kimse dizimde kitap olduğunu görecek filan değildi. Saat yedi buçuk sularında koltuğumda kıpırdanıp duruyordum. Saatimi görebileyim diye sol bileğimi perdeye doğru çevirdim. Her ne kadar film sürükleyiciyse de, senaryosu, olması gerektiğinden daha uzun gibiydi. Film bitmeden sinemadan kalkıp gitmek istedim, ama tam sıranın ortasında oturduğum için, kalkıp çıkmak çok zor olacaktı.

Saat sekize on kala, film sonunda bittiğinde, sinemadan çıkmak üzere hızla yürümeye başladım. Çıkışa doğru ilerleyen seyircilerin arasından özür dileyerek geçerken etrafımdakiler bana serzenişli bakışlarla bakı-

yorlar ve homurdanıyorlardı. Eğer adımlarımı hızlandırırsam, hâlâ yetişebilme şansım vardı. Kütüphane sinemadan çok uzakta değildi. Saat akşam sekizde kapanıyordu, ama ben kütüphanenin sık ziyaretçilerindendim. Kütüphane görevlileri bana karşı biraz müsamahakâr davranacaklardı tabii ki.

Eğer günlerden Cuma olmasaydı, her şey çok daha farklı bir hal alacaktı. Cumartesi ve Pazar günleri, kütüphane kapalı olacaktı, bunun da anlamı, eğer yetişemezsem, hafta sonu süresince okuyacak hiçbir şeyim olmayacaktı, bu da benim hiç hoşuma gitmeyecek bir olasılıktı. Yalnız yaşamaya başladığımdan beri, kaçınılmaz olarak bir şeylerle doldurulması gereken boş zamanım ortaya çıkmıştı. Çok zaman önce okumanın televizyon önünde ömür törpülemekten çok daha işe yarar ve zevkli bir şey olduğunu keşfetmiştim.

Önümdeki iki günü televizyonun karşısında harcayarak geçirme tehdidi yüzünden içim sıkıntı ve kendime kızgınlıkla doluyor, kütüphaneye bir an önce yetişebilmek için koşuyordum. Ancak koşmak da pek öyle kolay olmuyordu, çünkü sinemadan çıktıktan sonra kar yağmaya başlamıştı. Rüzgârın yönlendirdiği iri kar taneleri eğimli bir açıyla yere düşüyor, ben koşarken yüzüme çarpıp duruyorlardı. Sonunda şemsiyemi açmaya mecbur kaldım, kardan korunmak için şemsiyemi önümde tutuyordum. Bu şekilde önümü görmediğim için de yavaşlamıştım. Şansıma, yolu biliyordum ve kötü hava yüzünden dışarıya pek çıkan olmamıştı.

Saat sekizi üç dakika geçe kütüphaneye vardım. Cam kapıdan içeriye bakarak, fuayenin tavanından sarkan büyük saattin gösterdiği zamanı okudum. İçerinin ışıkları açıktı, ama eğer kapı kapalıysa, kütüphanecilerle olan samimi ilişkimin bana bir yararı dokunmayacaktı. Korkulu kuşkular arasında kapının soğuk madeni tokmağını çevirdim ve ittim. Kapının açılmasıyla birlikte rahat bir nefes aldım. Hızla içeri girdim, şemsiyemi aşağı çevirerek üstünde biriken karı döktüm ve kapıyı arkamdan kapattım.

Fuayede bir iki dakika kadar kalarak saçlarımdaki karı temizledim ve ayakkabılarımda birazcık kalan çamurlu karı alsın diye de ayağını paspasa sürttüm. Bir de mendil çıkarıp ıslanmış gözlüklerimi sildim. Şemsiyemi kapının yanındaki pirinç şemsiyeliğe koydum ve kütüphanenin ana kısmına geçmek için hızla dar merdivenlere doğru ilerledim.

Binanın içi oldukça sıcak olduğundan, merdivenlerden yukarı çıkarken soğuk gözlük camlarımda buhar oluştu. Florensan lambalarla aydınlatılmış büyük salona girdiğimde, gözlüklerimi tekrar çıkarıp silmek zorunda kaldım. İleri derecede miyop olmama rağmen, önümde uzanan koyu kırmızı geniş halı üzerinde hiçbir engel bulunmadığı için gözlüklerimi silerken bile yürümeye devam edebiliyordum. Masalar ve iskemleler sol tarafta, yüksek pencerelerin yanındaydılar. Gözlüklerimi ve mendilimi elimde tutarak, salonun ters tarafındaki müracaat yerine doğru uzun adımlarla ilerle-

dim. Sağ tarafta kataloglar ve referans kitaplarıyla dolu raflar yükseliyor, etrafı bulanık gördüğümden bunları kara kara, yukarıdan sarkan nesnelere benzetiyordum.

Tam müracaat yerine ulaştığımda gözlüklerimi taktım. Geç kalmış olduğumdan buraya gelirken, yüzümde duruma uygun bir gülümsemeyle özür dileyerek bir mazeret söylemeye ve kütüphaneciyi yumuşatmaya karar vermiştim. Eğer insan sinirli bir mizaca sahip değilse, bu tür durumlar karşısında, abartılı bir talebi bile olsa, yumuşak davranabilir, belki daha sonra da insanlara karşı nazik davrandığı için kendinden gurur duyabilir. Ancak, derdiini anlatacak kimse yoktu karşımda. Çünkü müracaat masasında kimse oturmuyordu. Eğer gözlüklerim gözümde olmuş olsaydı, bunu daha önce de görebilecektim.

Şaşkın bakışlarla çevreme bakındım. Hani, belki de kütüphane görevlilerinden birinin yanından, onu görmeden geçmişimdir diye düşünmüştüm. Ama arkamda da kimse yoktu, koskoca salon bomboştu. Aslında birinin yanından geçmiş olmam ihtimali de çok azdı. Ben görmemiş olabilirdim, ama yanımdan geçen birinin beni görmeme şansı yoktu, ayrıca kütüphane görevlileri beni tanıyan kişilerdi. Kararsız bir halde, bir kere daha müracaat yerine doğru döndüm. İşte o zaman, ne olmuş olabileceğini anladım. Kütüphaneye kimsenin geleceğini beklemediklerinden, personel, evlerine gitmeden önce vakit geçirmek üzere arkadaki bir odada oturuyor olabilirdi.

Duyulabilecek bir şekilde öksürdüm, ancak müracaat yerinin arka kısmında bulunan ana girişin yarı açık kapısında kimse gözükmedi. Kapının ardındaki odanın ışığı yanıyordu, ama o yönden herhangi bir ses gelmedi. "İyi akşamlar," dedim ve birazcık bekledim, sonra daha yüksek bir sesle tekrarladım. Yine bir cevap gelmedi. Kütüphanenin içini bir sessizlik kapladı.

Ne yapacağını bilemez bir halde, orada öyle dururken ışıklar bir anda söndü. Birden kendimi karanlığın ortasında buldum. Birkaç saniye önce loş ışıklı bir dikdörtgenden başka bir şey olmayan pencereler şimdi ana ışık kaynağı haline gelmişti. Pencerelerden içeriye, kar sessizliğiyle örtülü caddelerin turuncu ışığı giriyordu.

Ardından, alt katların birinden sertçe madeni bir ses işittim; sanki kilit içinde dönen bir anahtar sesiydi. İşte aynı anda, işin içyüzünü anladım. Personelin alt kata çıkması için ana salondan geçmesi gerekmiyordu. Ben müracaat yerinin orada bekleyip dururken, onlar merdivenlere bir başka yoldan ulaşmışlardı veya asansöre binmişlerdi. Binadan çıkarlarken de, ana şalteri indirerek binanın elektriğini kesmişlerdi. Bu da kütüphane gibi bir kurumda alınabilecek en makul önlemlerden biriydi.

"Bekleyin!" diye bağırdım, salonun diğer tarafına doğru koşarak. Karanlığın içinde, halı dümdüz kara bir kulvar haline gelerek, aydınlığın altında koşarken bile

erişemediğim bir hızla koşmamı sağladı. Ancak merdivenlere vardığımda, yavaşlamaya mecbur kaldım. Penceresi olmayan fuaye çok daha karanlıktı. Buraya ulaşan tek ışık, girişteki cam kapıdan içeriye süzülebilen ışıktı. El yordamıyla sağ taraftaki merdiven tırabzanını aradım, buldum ve çok geç kaldığını bilmeme karşın, yine de aşağıya doğru inmeye başladım. Kapının orada kimsecikler yoktu.

Kapı tokmağını döndürüp ve kapıyı itmekle bu kez rahatlama değil, kızgınlık hissettim. En çok da kütüphanecilere kızgındım. İçeride biri kalmış mı kalmamış mı diye bakmadan nasıl kapıyı çekip gidebilirlerdi? Tamam, içeriye mesai saatinin bitiminde gelmiştim, ama yine de bana bu yapılmamalıydı. Peki ya, benim yerime içeriye bir hırsız girse, ne olacaktı? Kütüphanede güvenlik sistemi olmadığından burası yolgeçen hanına dönmüş gibiydi. Ama doğrusunu söylemek gerekirse, bende de suç vardı. Ben, hayatta her şeyi hep son dakikaya bırakan insanları hiç tanımamıştım ve şimdi telaş içinde benim yaptığım şey de buydu. Bütün bunlar, daha sonra da görebileceğim bir film yüzünden olmuştu. Aslında, o filmi hiç görmemiş olsam da hayatta hiçbir şey kaçırmış sayılmayacaktım.

Eh, artık ağlayıp sızlamak hiçbir işe yaramayacaktı. Buradan çıkmanın bir yolunu bulmam gerekiyordu. Ta Pazartesi sabahına kadar bu kütüphanenin içinde kilitli kalmak fikri içimi ürpertiyordu. Her tarafının kitaplarla çevrili olmasına ve bu süreyi hiç sıkılmadan

geçirme olasılığına karşın, böyle bir şeyden hiç hoşlanmayacaktım. Elektrikle birlikte ısıtma tesisatının da kapanmış olması gerekirdi. İlerleyen saatlerde kütüphanenin içi gittikçe soğuyacaktı; üstümdeki beni sıcak tutan paltoya karşın, iki buçuk gün sonra beni soğuktan donarak ölmüş bir halde bulabilirlerdi. Ayrıca, başka sorunlar da vardı. Susuzluktan ölmek istemiyordum —tuvalet büyük bir ihtimalle çalışır vaziyetteydi— ama altmış saat boyunca yemeden içmeden nasıl durabilirdim? Bir de nerede uyuyacaktım ki? Yapacağım tek iş, bütün bu süre boyunca oturup okumak olacaktı. Başımı salladım, sanki kapının açılmasını bekler gibi, elim hâlâ kapı tokmağının üstündeydi. Bir çözüm olmalıydı.

Peki ya ben gerçekten de bir hırsız olsaydım ne yapardım? Bir hırsız buradan çıkmak için ta Pazartesi gününe kadar beklemez. Peki benim yerimde bir başkası olsa, buradan çıkmak için ne yapardı? Bir an durup bu soruya bir yanıt aradım, ama kafamdan geçen fikirler ya şiddet dolu ya da çok tehlikeliydi, veya o anda üzerimde bulunmayan birtakım alet edevat gerektiriyordu. Şimdi kalkıp da, ruhumun derinliklerinde gizli kalmış hırsızlık yeteneklerinin ortaya çıkmasını bekleyebilecek bir zamanım da yoktu.

Derken basit bir çözüm aklıma geldi; ama öyle bir çözümdü ki bu, hiçbir hırsız, düşünde bile böyle bir çözüm bulamazdı. Yapacağım tek iş, müracaat yerine gidip, oradaki telefonu kullanmaktı. Polisi arayıp, içi-

ne düştüğüm durumu kendilerine anlatmam yeterli olacaktı. Belki ilk başta benim polis telefonlarıyla dalga geçen bir telefon sapığı falan olduğumu zannedeceklerdi, ama eğer bana inanmazlarsa, ben de bana yardım gelene kadar sürekli olarak telefon edip duracaktım. İşte ondan sonra, her şey çok kolay olacaktı. Olasılıkla ifade vermek üzere beni alıp polis karakoluna götüreceklerdi. Kodesi boylamak iki buçuk gün ölümü beklemekten çok daha kabul edilebilir bir şeydi.

Arkamı girişe döndüğüm an beni saran zifiri karanlığın içinde çok dikkatlice adımlar atarak, elim tırabzanda, merdivenlerden yukarı çıktım. Hiçbir şeyi göremiyor olmama karşın, yukarı çıkmak hiç zor değildi; özellikle de hiç acelem olmadan, çıkınca her şey yoluna girecek duygusuyla yukarı çıkmak çok kolaydı. Bir de yukarısı şimdi daha da aydınlıktı, ama bu aydınlığın nedeni pencerelerden içeriye dolan ölgün ışık değildi. Yeşil plastik abajurunun ışığı ölgünleştirdiği müracaat yerindeki masa lambası benim gözüme o anda projektör ışığı kadar güçlü geldi.

Ana salonun girişinde durdum ve karşımdaki ışığa bakmaya başladım. Bütün binada elektrikler kesikse, o zaman bu lamba nasıl yanık durumda olabilirdi? Belki kafamda yanlış bir netice çıkarmıştım. Dışarıya çıkarlarken, kütüphaneciler olasılıkla sadece tavan aydınlatmalarını kapatmışlardı. Bunun başka bir açıklaması olamazdı. Ama öyle olsa bile, birinin lambanın ışığını açması gerekirdi. Ben salondan çıkarken, bu masa lam-

bası açık değildi, ayrıca kapatsa bile kütüphanenin içinde bu lambayı benden başka kimse de kapatamazdı. Yoksa bu konuda da yanılıyor olabilir miydim?

Sanki soruma bir yanıtmış gibi, arka salona çıkan kapı sonuna kadar açıldı ve müracaat yerinin arka kısmına birisi girdi. Ben oraya epey uzak bir noktadaydım, ama uzun boylu, ince yapılı, siyah bir takım elbise giymiş orta yaşlı bir adamı gözlerim seçmeye başladı. Kütüphane memurunun koltuğuna yöneldi ve koltuğa oturdu, önünde duran bir şeyle ilgilenmeye başladı. Yüzünü bana doğru çevirmedi. Ama çevirse bile, beni göremeyecekti; çünkü ben adamın hareketlerini izlerken etrafımı saran karanlık da beni adamdan saklıyordu. Fazla bir zaman almadı: adam gece bekçisiydi, tabii ki. İyi de bunu daha önce neden hiç düşünmemiştim? İçimden bir oh dedim. Sorunların artık sona eriyordu. Polisi aramama gerek kalmamıştı. Adama olan biteni anlatacaktım; ama adamın bana inanması için hiçbir gerekçesi olmayacaktı. Yine de, kütüphane kayıtlarına bakarsa, benim uzun yıllardan bu yana bu kütüphanenin hatırı sayılır üyelerinden biri olduğumu görecekti.

Öyle olsa bile, içinde bulunduğum şartlara bir yaklaşımda bulunmam gerekecekti. Gece bekçisi herhalde karanlığın içinden birinin önüne pat diye çıkmasını beklemiyordu. Onun nasıl bir tepki vereceğini kim bilebilirdi ki? Bütün bunlar yetmiyormuş gibi, silahını çekip üzerime doğrultabilirdi. Öksürdüm ve ağır

adımlarla gece bekçisine doğru yürüdüm. Beş on adım attıktan sonra, gayet yumuşak ve gayet kibar bir ses tonuyla, "İyi akşamlar," dedim.

Adamın ayağa kalkacağını, hatta oturduğu koltuktan havaya sıçrayacağını falan zannetmiştim. Eğer böyle bir şey olursa, bu durumda yerimde duracak ve bana yaklaşana kadar adama kendisini toparlaması için bir zaman tanımış olacaktım. Herhangi bir ani hareket, hatta adama doğru yürümek bile, bir tehdit olarak görülebileceğinden akıl kârı değildi. Ancak, tüm beklentilerimin tersi bir şekilde, gece bekçisi bana doğru sadece gözlerini çevirdi ve sanki böyle apansız ortaya çıkınam çok doğal bir şeymiş gibi, en ufak bir şaşkınlık belirtisi göstermeden selamımı aldı: "İyi akşamlar. Yardımcı olabilir miyim?"

Müracaat yerine yürüdüm. Adamın düzgün tutulmuş kalın bir siyah bıyığı vardı, ama saçları aklaşmaya başlamıştı. Giydiği takım elbise epey pahalı bir şeye benziyordu. Göğüs cebinden sarkan mendille kravatı birörnekti. Kütüphane bekçilerinin kılık kıyafet nizamnamelerinden pek anlamam ama hiç de böyle bir şey görmeyi ummamıştım! Karşımda duran adam en iyi takım elbisesini giymiş kütüphane müdürü de olabilirdi.

"Gördüğünüz gibi," diye başladım, "Birazcık geç kaldım..."

"Hiç de geç kalmadınız," diyerek lafımı kesti masada oturan adam. "Biz gece çalışıyoruz. Burası gece kütüphanesidir."

Adama şaşkınlık dolu gözlerle baktım. "Gece kütüphanesi mi? Bu tür bir kütüphanenin varlığından bile haberim yoktu benim."

"Evet, öyle. Ayrıca, bu tür kütüphaneler çok uzun bir zamandan beri var. Ama maalesef bizimle ilgili fazla bir şey bilinmiyor. İlgilendiğiniz bir kitap var mı?"

"Evet, eğer mümkünse. Ben hafta sonları kitap okumayı çok seviyorum. Bu sefer elim boş döneceğim diye çok korkmuştum. Kitapların geceleyin de kütüphaneden edinilebiliyor olması çok güzel bir şey."

"Tabii ki edinebilirsiniz. Her ne kadar gece seçenekleri gündüzden farklı olsa da. Bizde sadece hayat kitapları var."

Bir anda yanlış anladığımı zannettim. "Efendim?"

"Hayat kitapları. Bu tür kitapları hiç duymadınız mı?"

Başımı 'hayır' anlamında iki yana salladım, "Korkarım, hayır."

"Çok kötü. Kesinlikle tavsiye ederim. Gayet ilginç bir kitap türüdür. Üstelik, gerçek hayatların kurgulan-

mış hayatlardan genelde daha çok heyecanlı olabileceğine dair bir inanç olsa da."

"Hangi gerçek hayatlar?"

"Herkesinkiler."

"Herkesinkiler de ne demek?"

"Kelimenin tam anlamıyla. Bu dünyada var olagelmiş herkesin hayatı."

Masanın öteki tarafında oturan adamı beş on saniye kadar baştan aşağı inceledim. "Epey bir hayat olmalı."

"Evet, öyle. Kütüphaneye girdiğiniz an itibarıyla: yüz dokuz milyar, dört yüz seksen üç milyon, iki yüz elli altı bin, yedi yüz on."

Hemen yanıt vermedim. Benim bu sessizliğimi bana verdiği bilgi karşısında yaşadığım hayretin bir ifadesi olarak değerlendirmesini umut ettim. Ne oluyordu burada? Kimdi bu adam? Bu adamın gece bekçisi olmadığı artık kesindi. Aslında adamın gece kütüphanecisi olduğu iddiası da bana şüpheli gelmişti. Bu adam her kim olursa olsun, benim dikkatli olmam gerekirdi. Kapkaranlık, bomboş bir kütüphanenin içine bu adamla birlikte kilitlenmiştim. Bu adamla herhangi bir sürtüşmeye girmemeli, hiçbir şey reddetmemeliydim.

Aramızda gerginlik yaratmamalı, anlamsız ve sonuca ulaşmayacak tartışmalara girmemeliydim. Yapacağım tek şey, olabildiğince zahmetsiz bir şekilde buradan çıkacağım anı kollamak olmalıydı. Ansızın, artık kitaplarla ilgilenmediğimi hissettim.

"Demek öyle ha!" dedim en sonunda, sanki çok hayret etmişim gibi bir ses tonuyla.

"Evet, ama bu devasa sayının size yanlış bir izlenim bırakmasına izin vermeyin. Her ne kadar bu kadar çok yaşam varsa da, bunların her biri eşsiz ve tekrarsızdır. Nadidedir. İşte bu nedenle her biri kaydedilmeyi hak etmiştir. İşte hayat kitapları da budur."

"Demek öyle ha, yüz milyarın üstünde hem de! Anladığım kadarıyla burası devasa bir kütüphane!" Biraz yaltaklanmanın fazla bir zararı olmayacağını düşündüm.

"Evet." Yabancının yüzünde gurur dolu bir gülümseme belirdi. "Ve sürekli olarak büyüyor. Şu anda yaşamakta olan insanların kitaplarının her gün için bir güncellemesi yapılmaktadır. Ve bunların sayısı altı milyarın üzerindedir. Yenileri de buna sürekli olarak eklenmektedir. İnsanoğlu önüne geçilemeyecek şekilde çoğalmaktadır."

Hayranlık dolu bakışlarla başımı 'evet' anlamında salladım. "Eğer sizi doğru anladıysam, hayat kitapları denilen şey bir tür günce gibi bir şey oluyor."

"Öyle de diyebilirsiniz. Ancak bunlar çok nesnel günceler. Bunun esas cazibesi de bu zaten. Hiçbir şey atlanmıyor, hiçbir şey saklanmıyor, hiçbir şey farklı bir şekilde gösterilmiyor. Mükemmel denebilecek kadar doğrudurlar. Zaten doğru olan da bu. Aynı belgesel filmler gibi. Hayat kitaplarından birini okuduğunuzda, bunu kendiniz de göreceksiniz. Hangisini okumak isterdiniz?"

Bu soruya yanıt vermek için biraz düşündüm. "Bilemiyorum. Onca seçeneğin olduğu bir yerde karar vermek de pek kolay değil. Siz neyi önerirdiniz?"

"Hemen herkes, önce kendisi hakkındaki kitabı seçiyor. Aslında kendileri o kitabı, bir şekilde, zaten okuduğu için, kitapta okunan da pek ilginç gelmiyor. Ancak birçok insan kendisiyle ilgili kitapta bir sürü sürpriz şey ve birçok ifşaat buluyor. İnsanlar genelde olup biteni unutma veya bastırma eğilimindedirler."

"Yani şimdi burada benim hakkımda da bir kitap mı olduğunu söylemek istiyorsunuz?" Şaşkınlığımın hiç de sahte bir tarafı yoktu.

"Elbette. Siz niye bunun dışında tutulasınız ki?"

Bir an için tereddüt ettim. "Pekâlâ. Kendimle ilgili kitabı alacağım."

"Güzel," diye yanıtladı siyah takım elbiseli adam.

"Burada bekleyin, lütfen. Size kitabı hemen getireceğim."

Ayağa kalktı ve arka salona doğru yöneldi, kapıyı arkasından birkaç santim aralık bıraktı. Müracaat yerinin etrafını aydınlatan ışığın küçük dairesi içinde durdum. Isındığımı hissetmeye başladım. Hâlâ ne olup bittiği konusunda bir fikrim yoktu, ama kitabı sormakla her şeyin pürüzsüz bir şekilde sona ermesini sağlamıştım. Bana verdiği kitabı alacak, teşekkür edecek ve çıkıp gidecektim. Kütüphaneden dışarıya adımımı attığım anda artık her şey çok daha basit olacaktı.

Adamın birkaç dakika sonra bana getirdiği şey tam anlamıyla bir kitap değildi. Büyükçe bir cildi andırıyordu. Cildin kahverengi karton kapakları arasından sayfa demetleri sarkıyordu. Adam benim şaşkın bakışlarımı fark edince, aceleyle bir açıklamada bulundu. "Güncelleme sırasında yeni sayfa eklemenin tek yolu bu. Kitap sadece, artık içine ilave edilecek başka hiçbir sayfa olmayınca ciltlenecek." Adam bir kere daha bana gülümsedi. "İyi ki, sizin durumunuz böyle bir ciltlemeyi gerektirmiyor."

Ben de adama gülümsedim ve cildi aldım. Oldukça ağır sayılırdı. Kapakta adım ve doğum tarihim, büyük, mavi harflerle yazılıydı. Diğer tarih yeri boştu. Cildi koltuğumun altına koydum, ceketimin cebine uzandım ve kütüphane kartımı çıkardım. "Bu kart gece kütüphanesinde de geçiyor mu?" dedim, kartı ada-

ma uzattım, "yoksa ayrı bir üyelik mi gerekiyor?"

"Gerek yok. Biz burada resmi bir uygulamaya bağlı değiliz. Kütüphanemizde sizin adınıza bir eserin olması, sizin de bu kütüphaneye etik olarak üye olduğunuz anlamına gelir. Zaten biz dışarıya kitap vermeyiz, bu yüzden de burada kayıt tutmamıza gerek yok."

"Dışarıya kitap vermiyor musunuz?" diye sordum, şaşkın bir haldeydim. "Yani ben şimdi bunu yanımda alıp götüremez miyim?"

"Maalesef, bu imkânsız bir şey. Elimizdeki tek nüsha bu. Dışarıda kitabın başına bir şey gelebilir ve bu da onarılamaz bir kayba neden olur. Sizinle ilgili bu kitapta saklanan tüm izler kaybolur. Sanki hiç yaşamamış gibi olursunuz. Biz böyle bir riski göze alamayız. Ama bu kitabı burada istediğiniz kadar okuyabilirsiniz." Sağ taraftaki masaları işaret etti. "Rahatınıza bakın ve ışığınızı açın. Burada ne kadar kalmak isterseniz o kadar kalabilirsiniz."

Bu teklifi kabul etmemem gerekirdi. Adama yaptığı tekliften dolayı teşekkür etmem, saatin geç olduğunu ve yorgun olduğumu söylemem, sonra başka bir zaman gelmek için söz vermem ve çıkıp gitmem gerekirdi. Ama yapamadım. Beyhude bir merak beni alt etti. İnsan kendisinin baş kahraman olduğu bir kitabı her gün okuma şansına kavuşamıyor. Fazla oyalanmam, kitabı sadece şöyle bir gözden geçiririm, diye söz verdim kendime.

En yakın masaya oturdum, masa lambasının düğmesine bastım ve cildi önüme koydum. Yabancı adam başını eğdi ve önündeki işiyle ilgilenmeye başladı.

Eğer acelem olmamış olsaydı, ta en baştan başlardım, tabii her ne kadar olayların doğruluğunu teyit edemeyecek olsam da. Dünyaya gelişinin ilk günlerini kim anımsayabilir ki? Cildi, ön yüzü üzerinde masaya koydum ve kitabın arka tarafını açtım. Güncellemenin nasıl yapıldığını görmek istiyordum. Bu kitapla sırf eğlence olsun diye ilgilendiğim kesindi, ancak kafamın bir köşesinde bir şeyler kıpırdadı. Kendimi fala inanmayan, ama kendisine geleceğini anlatacak olan bir falcının önünde durmuş bekleyen biri gibi hissediverdim.

En sonuncu sayfa minnacık bir yazıyla doluydu. Sayfanın tam orta kısmında bugünkü tarihli bir başlık atılmıştı. Okumaya o noktadan başladım. Aşağıya doğru bir yerlerde elimi ceketimin cebine götürüp cebinden sinema biletini aldım. Hayat kitabında bahsi geçen sinema biletinin sıra ve koltuk numaralarıyla elimdeki bilette yazılanları karşılaştırdım. Boğazıma bir şey takıldı. Son cümle hafızamda henüz çok taze olan, kütüphane fuayesindeki saatin sekizi üç geçeyi gösteren akrep ve yelkovanını canlandırdı.

Kütüphaneci koltuğunda oturan adama kısa bir bakış attım, oturuş şekli değişmemişti ve ardından tedirgin gözlerle çevreme bakındım. Apansızın karanlığın içerisinden çıkan görünmeyen gözler olduğu ve bu

gözlerin bana dört bir yandan baktığı sanısına kapıldım. Bu his yüzünden kendimi okumaya vermede zorlanıyordum. Bir sonra okuyacak olacağım şeylerden hoşlanmayacağıma dair içimi kemiren duyguya karşın, okumamı sürdürmem gerekiyordu.

Sayfaları en geriden öne doğru, yani geçmişe doğru sabırsızlık içinde çevirmeye başladım. Hayatımdaki özel günleri, benden başka kimsenin bilmediği, ya da bilmesi gerektiği, ya da bilme mecburiyeti olduğu ve zaten yine de bildikleri olayların meydana geldiği tarihleri aradım. Her şey, savcılık iddianameleri gibi soğuk gerçekler önümde yazılı bir halde duruyordu. Sadece başkalarından değil, kendimden bile sakladığım her bir sır yazılıydı burada. Kendimi umarsız ve anadan doğma üryan hissettim: işlediği suçlar ansızın kamuoyuna açıklanan gaddarlaşmış bir sabıkalı gibiydim.

Kitabı kapattım. Alnımdan aşağıya boncuk boncuk terler damlıyordu, ama üstümde paltom olduğundan değil. Orada bir süre daha durdum, kımıldamadan, bomboş bakışlarla. Ardından lambayı kapattım ve ağır adımlarla müracaat yerine doğru yürüdüm. Hayatımı anlattığını iddia eden kitabı oraya koydum. Yabancı adam bana tekrar gülümsedi, ama ben ciddi ve neşesiz duruşumu bozmadım.

"Burası bir gece kütüphanesi değil, öyle değil mi?" dedim durgun bir ses tonuyla. "Bu kitap da hayat kitabı değil. Bu benim fişim. Ve siz de ya gizli polissiniz, ya

insanları gözetleyen gizli bir servis ya da işte onun gibi bir şeysiniz. Benim böyle şeylerle işim olmaz. Tebrikler. Mükemmel bir iş çıkarmışsınız. Bu tür bir izlemenin yapılabileceği konusunda hiçbir fikrim yoktu. Gerçekten inanılır gibi değil. Ayrıca ürkütücü de. Peki, şimdi ne olacak? Benimle ilgili her şeyi satır satır biliyorsunuz. Beni itham edebileceğiniz hiçbir şey yok, ama benimle ilgili sizi ilgilendirenden çok daha fazla bilgi toplamışsınız. Yani bana şantaj yapabilirsiniz. Yoksa, sizin de yapmak istediğiniz şey bu mu? Her şeyi anladım, ama, ta zamanın başlangıcından bu yana milyarlarca hayat hikâyesi gibi, fantastik bir hikâye uydurmak mecburiyetinde neden kaldığınızı ise anlayabilmiş değilim, sonuçta bu tür bir şeye başvurmanıza hiç gerek yoktu. Çünkü milyarlarca hayat hikâyesinin ikna edici hiçbir tarafı yok, olamaz da!"

"Hiçbir şey uydurulmuş değil, ama yine de, böyle düşünüyorsunuz diye sizi suçlayamam. Kendi hayat kitabını okuyan hemen herkes, sizin vardığınız sonuca varıyor. Bu da gayet anlaşılabilir bir şey."

"Ama hikâyede zayıf noktalar var. Bazı ayrıntıları gözünüzden kaçırmışsınız. Örneğin, bana hangi cildi getireceğinizi nereden biliyordunuz ki? Çünkü cildi getirmeden önce size kendimi tanıtmamıştım."

"Biz biliriz. Herkes eninde sonunda gece kütüphanesine gelir. Bugün sıra sizdeydi. Gelmenizi bekliyorduk."

"Öyle mi? Yoksa benden sonra başka birinin daha gelmesini de bekliyor muydunuz? Eğer bekliyorsanız, size kötü bir haberim olacak. Zira giriş kapısı kilitli. Başka kimse giremez. Bir de gece kütüphanesinin kapıları gece vakti kilitlenir mi yani?" Adamın içine çok kötü oturur umarım, diye geçirdim aklımdan.

"Yanılıyorsunuz," diye yanıt verdi müracaat yerinde oturan adam yumuşak bir ses tonuyla. "Kapı açık. Aşağıya indiğinizde kapının açık olduğunu göreceksiniz."

Bir an için durup birbirimize baktık, bakarken etrafın sessizliğini dinledik. Yabancı adamın yüzünde sabit bir gülümseme vardı.

"Yani şimdi siz bana," dedim en sonunda, "özgür olduğumu ve gidebileceğimi mi söylüyorsunuz?"

"Kesinlikle öyle. Zaten sizi kim durdurabilir ki? Kütüphaneler, giriş ve çıkışları serbest olan yerlerdir. Hep de böyle olagelmiştir. Gece kütüphaneleri de farklı yerler değildir. İsterseniz buyurun başka bir şey okuyun, yoksa kimse sizin buradan çıkmanızı engelleyemez."

Hiç tereddüt etmedim. "Başka bir şey okumak isteyeceğimi hiç sanmıyorum. Teşekkür ederim."

"Bir şey değil. Ziyaretinizden büyük memnunluk

duyduk. İyi geceler, beyefendi." Adam cildi aldı, ayağa kalktı, beni başıyla selamladı, ardından arka salona doğru yürüyüp gitti.

"İyi geceler," dedim adama, tam kapının öteki tarafına geçtiğinde.

Müracaat masasının önünde kısa bir an daha durdum. Etrafımdaki sessizlik daha da yoğunlaşmaya başlamıştı. Karanlığın içindeki hayaletimsi gözlerin beni arkadan izlediklerini hissedebiliyordum. Adam geri gelmedi. Döndüm ve siyah halı üzerinde niyet ettiğimden çok daha hızlı adımlarla yürüdüm. Salonun sonuna geldiğimde durdum ve bir anlığına etrafıma baktım. Gece lambası kapatılmıştı.

Tırabzana tutuna tutuna, alt kata indim. Kapı tokmağını kavradım, ama döndüremedim. Üçüncü kere denedim, bu basit devinimin sonucunda içim kuşkularla doldu. Ama şimdi her şey daha kolay olacaktı. Kapı açılmasa bile, başıma ciddi bir sorun gelmeyecekti. Belki ufak tefek şeyler olacaktı. Hafta sonu boyunca okuyacak bir şeyim olmayacaktı, veya buradan çıkmak için polis çağırınam gerekecekti.

Ama yine de, eğer kapıyı kilitli bir halde bulursam, nasıl bir kaderin beni beklediğini düşünmeye bile cesaretim yoktu. Çıkışı olmayan bir yerde kapana kısılmış gibi kapalı kalacaktım. Fakat sonsuza dek tereddüt edecek halim de yoktu. Kapı tokmağı yavaşça döndü.

Kapıyı çektiğimde, bana doğru yağ gibi açıldı ve kendimi bir anda kocaman kar taneleri girdabının içinde buluverdim. Hızla dışarıya çıktım ve soğuk havayı ciğerlerime doldurdum. Kapı arkamdan otomatik olarak kapandı.

Ellerim cepleriinde, yakam kalkık bir halde kütüphanenin karşısında durdum. Orada durmam için hiçbir nedenim yoktu, ama her nedense, oradan ayrılmak istemiyordum. Oradan artık tam ayrılmak üzereyken, kütüphanenin girişine bir kere daha baktım. Pencereden içerisi pek görünmüyordu. Kapının hemen ötesinde belirsiz karanlık bir duvar yükseliyordu. Tam köşesinde bir saat sarkıyordu; saati tavana bağlı tutan demir çubuk karanlığın içinde görünmüyordu, bu yüzden de saat havada sabit duruyormuş gibi görünüyordu. Gözüm hemen o beyaz yuvarlak cisme ve cismin üzerindeki rakamlarla saatin zamanı gösteren kollarına takıldı. İlk başta sorunun ne olduğunu anlayamamıştım.

İçine düştüğüm yeni tehlikenin ne olduğu, ancak kütüphaneden ileriye doğru birkaç adım attıktan sonra netleşti. Olduğum yerde durdum, sonra hızla koşa koşa giriş kapısına gittim. Yüzümü cama yapıştırdım ve sonra elimi gözlerimin üzerinde siper yaptım. Bir anda tüylerim diken diken oldu. Kapıdan birkaç adım geride durdum, gözlüklerimi çıkardım ve sol bileğimi kaldırdım. Kanaatime göre, kırılgan ve sabit olmayan farklı bir şey görecektim, ama geride ne kalmıştı ki? Bu

his geldiği gibi aynı hızla yok oldu gitti içimden, sonuçta bu da, umarsız duygularda hep karşılaşılan bir durumdu. Her iki saat de, hem içerideki ve hem de dışarıdaki, yani benim kolumdaki saat aynı zamanı gösteriyordu: sekizi üç dakika geçeyi.

Korkulu kuşkular arasında başımı salladım. Böyle bir şey olamazdı. Kütüphanenin içinde en azından bir saat geçirmiştim. Ya da, yarım saat diyelim. Bundan tamamen emindim. Yaşadığım her şey çok net bir şekilde hafızamdaydı. İçerideyken gördüklerim, yaşadıklarım asla bir illüzyon ya da düşsel bir şey olamazdı. Diğer taraftan, zamanın durması gibi bir durum da söz konusu olamazdı. Gücüne karşın, gizli polis beni asla durduramazdı. Peki ya ne olmuştu? Bunun bir açıklaması olması gerekirdi.

Yanıtı bulmanın sadece tek bir yolu vardı: o da kütüphaneye ikinci kere girmekti. Bu fikir bana hiç de hoş gelmedi, ama hayatımın bundan sonraki döneminde olağandışı bir gizemi yeni baştan yaşayıp durmak benim için hiç de katlanılır bir şey olmayacaktı. Elimi kapının koluna götürdüğümde her tarafım titredi. Kapıyı ittim ama kapı yerinden kımıldamadı. Bir kere daha, ama bu sefer daha da sertçe denedim, yine yerinden kımıldamadı. Kütüphane kilitliydi, bunda da şaşılacak bir şey yoktu zaten. Kütüphaneler geceleri açık kalmazlar. Gece kütüphanesi diye bir şey de yoktur. Mesai saati bitince, kütüphane personeli de evlerine gitmişti. Geç kalmıştım yani.

Kendimi olayların akışına bırakmam gerekiyordu, özellikle de ne yapacağımı bilemediğim durumlar karşısında. Kütüphanenin içine hırsız gibi girecek halim de yoktu, şüphesiz. Zaten böyle bir şeyi yapmak istesem bile, nasıl yapabilirdim ki? Ben hırsız falan değildim, böyle şeyler için yeteneğim yoktu. İçimden birtakım sesler buradan uzaklaşmamı, çekip gitmemi söylüyordu, ama ben, tüm bu seslere karşı koyuyordum. Başka ne yapabilirdim? Karanlığın ve karın ortasında burada böyle durup beklemenin ne anlamı vardı ki? Boşu boşuna nezle, grip olacaktım, ya da polisin tekinin şüphesini çekecektim. Ellerimi yeniden cebime soktum, kamburumu çıkardım ve lapa lapa yağan karın altında caddede yürümeye koyuldum.

Bu keresinde de, öyle çok uzağa gidemedim. Biraz yürüdükten sonra, ilk karşıma çıkan lamba direğinin yanında durdum, durdum ama, neden bu ilk lamba direğinin yanında durduğum konusunda bir mantık yürütemedim. Bir şeyi kaçırdığıma dair belli belirsiz bir duyguya kapıldım. Bazı ayrıntıları gözümden kaçırmıştım. Kafayı çalıştırdım, ama ulaşılabilecek gibi bir yerde değildi, hani bir kelime dilinizin ucuna gelir de bir türlü anımsayamazsınız ya, öyle bir şeydi işte. Kafamı yukarı kaldırdım. Sokak lambasının geniş, turuncu renkli ışık huzmesinin içinde rüzgârın getirdiği koca koca kar taneleri aheste aheste aşağıya doğru süzülüyorlardı. İşte kar taneleri yüzüme düştüğü an aklıma bir şey geldi.

Arkama döndüm ve koşar adımlarla kütüphanenin girişine doğru yürüdüm, karlar üzerinde hızlı yürümekten az kalsın kayıp düşecektim. Dışarının ışığından kaçınmak için gözlerimin üstünde elimle siperlik yapmanın gereği kalmamıştı artık. Gerçeği anlamak için artık kütüphanenin içine bakmama hiç gerek kalmamıştı; çünkü içerisinin karanlığına rağmen görmek istediğim şeyi görebiliyordum. Silindir şeklindeki pirinç şemsiyeliğin içinde şemsiyemin sapı görünüyordu.

CEHENNEM KÜTÜPHANESİ

BANA eşlik eden muhafız geniş koridordaki bir kapının önünde durdu ve kapıyı çaldı. Bir an durdu ve yüzünde sanki içeriye girilmesine izin verilmiş gibi bir ifade belirdi, ama ben herhangi bir ses işitmemiştim. Kapıyı açtı, tek kelime söylemeden beni ileriye doğru itti ve benim arkamdan kendisi de içeriye girdi ve kapıyı arkadan kapatırken yanından tutmak için elini omzuma koydu. Zaten duruyor olmama ve ne yapacağımı bilmeme karşın muhafız eliyle omzumu gereksiz bir sertlikle sıkıyordu. Adam herhalde nasıl daha kibar olunacağını bilmiyordu. Kapının yanında durduk; büyük bir olasılıkla yeni bir emri bekliyordu.

O ana kadar gördüğüm diğer her şey gibi, burada da tavan aşırı yüksekti. Bu gözlemi burada vurgulamak gerekirse, yerden tavana olan mesafe odanın eni ve bo-

yundan daha fazlaydı. Aslında odayı ters çevirip, tavanla zemin odanın duvarları olsa, duvarlar da zemin ile tavan olsa, o zaman ebatlar çok daha doğal olurdu diye geçirdim aklımdan ve geçirir geçirmez de başım döner gibi oldu. Tabii, böyle bir yerde, nesnelerin doğal niteliğinin sürdürülebilir olmasını bekleyemezdim. O dönem artık ilelebet bitmişti. Kim bilir beni hangi olağandışı deneyimler bekliyordu. Çok daha kötü şeylere hazırlıklı olmaya mecburdum.

Odada çok az eşya vardı ve içerisi kötü aydınlatılmıştı. Tavandan aşağıya uzun bir elektrik teli sarkıyor, telin ucundaki metal abajurun ışığı, odanın ortasında bulunan iskemleyi kesintisiz aydınlatıyordu. Kapının karşı hizasındaki masada bir adam sırtı duvara dönük oturuyordu. Adamın sadece omuzlarından yukarısı gözüküyordu ve adam önünde duran bilgisayar ekranına yoğunlaşmıştı. Ekranın gölge düşürmeyen belli belirsiz mavimtırak ışığında, yüzü hayaletimsi bir beyazlıkta görünüyordu. Kısa kalın sakalı ölgün ışıkta kırlaşmış gibiydi ve gözünde yarım daire biçiminde camları olan bir okuma gözlüğü vardı. Adamın yaşını çıkaramadım. Kırk ile elli arasında herhangi bir yaşta olabilirdi.

Adamın bizi hiç fark etmemiş gibi bir hali vardı. Muhafızla birlikte kapının yanında sabırla durduk, heykel gibi hiç kıpırdamıyorduk. En sonunda, gözlerini bilgisayar monitöründen ayırmadan, adam sol elini kaldırdı ve muhafızın hemen anladığı belli belirsiz bir el işareti yaptı. Muhafız omzumu bir kez daha sertçe

tuttu ve beni ışığın altındaki iskemleye götürdü. Ben iskemleye oturana kadar elini omzumdan almadı, ben oturduktan sonra o da arkamda durdu.

Bir yandan beklerken, bir yanda da çevreme bakınmaya başlamıştım. Odanın yüksekliğinin neden olduğu hücreye tıkılmışlık hissi, çevremi saran renklerin sıkıcılığı yüzünden daha da artıyordu. İç bayıltıcı, zeytin grisi bir gölge her şeyi kaplamıştı: duvarları, tavanı, zemini, iskemleyi. Hatta monitör bile zeytin grisiydi. Duvarın boyaları çatlamıştı ve yer yer dökülüyor, dökülen kısımlarda duvarın eski boyasının rengi olan dalgalı gökyüzü mavisi görünüyordu. Bu da, sanki eskiden yeşil renkteymiş de sonradan rengi solmuş ve eskimiş bir ayakkabı kutusu içindeymişiz hissi veriyordu.

Odada eğer bir pencere, hiç değilse demir parmaklıklı bir pencere olsaydı, içerisi çok daha az iç karartıcı olurdu. Ama burada pencere yoktu. Böyle bir yerde çalışmak, herhalde ceza çekmek gibi bir şeydi. Monitörün ardında oturan adama acıma ve korku karışımı duygularla baktım. Her şeyi bir kenara bıraksak bile, böyle bir yerde bir dakika bile olsa çalışmaya mecbur bırakılmış bir insandan iyi bir şey beklemek için hiçbir neden olamazdı.

Odanın sessizliği, klavye üzerinde dolaşan ama benim göremediğim parmakların çıkardığı seslerle bölündü. Hızlı hızlı yazma işi fazla uzun sürmedi. Bitirdiğinde, adam başını kaldırdı, gözlüğünü çıkardı ve

önündeki masanın üzerine bıraktı. Sonra gözlerini kıstı ve baş ve işaret parmaklarıyla burnunu çimdikledi. Kısa bir an bu vaziyette kaldı ve sonra gözlerini açıp muhafıza doğru başını salladı. Muhafız hızla odadan çıktı. Çelik kapı gıcırdayarak açıldı ve muhafızın ardından kapandı.

Bir süre boyunca aramızda hiç konuşmadan birbirimize bakıp durduk. Adamın sessizce beni incelemesi karşısında rahatsızlık duydum; çünkü adamın bakışlarında sertlik ve tehdit edicilikten çok sevimsiz ve sinirli bir ifade vardı. Birazdan benimle yapacağı görüşmeden dolayı hiç de mutlu olmadığını hemen anladım. Adam artık kendisine hiçbir haz vermeyen bir işi çok uzun bir zamandan beri yapıyormuş gibi davranıyordu. Adamın yüzündeki ifadenin aynısını bazı yaşlı müfettişlerin ve yargıçların yüzünde de görmüştüm. En sonunda adam iç çekti, parmak uçlarıyla alnını sildi ve sessizliği bozdu.

"Nerede bulunduğunun farkındasın, değil mi?" Derinden gelen heyecansız bir sesi vardı.

"Cehennemde," diye yanıt verdim bir an tereddüt ettikten sonra.

"Doğru. Ama bir daha o kelimeyi sakın kullanayım deme. Buraya neden geldiğinin farkında mısın peki?"

Doğrudan yanıt vermedim. Bir şeyleri saklamanın

veya yalanlamanın hiçbir âlemi olmadığını çok iyi biliyordum, ama bu arada kendimi de suçlu göstermek istemiyordum. "Tahmin edebiliyorum..."

"Tahmin edebiliyor musun?" Adam sesini yükseltti. "Burada bile böyle bir fişi nadiren görürüz." Orta parmağını büküp ekrana vurdu.

"Açıklayabilirim..."

"Hayır," diyerek lafımı kesti. "Bunu lütfen bana bırak! Buraya oturanlar amma da saygısız oluyorlar be! Yapmış olduğunuz mide bulandırıcı şeyleri öğrenmeye mecbur kalıyor olmam yetmiyor sanki de, sonra kalkıp bana üçkâğıtçılıklarınızı anlatarak yaltaklanmaya kalkıyorsunuz. Özrünüz kabahatinizden büyük. Zaten açıklanacak bir şey de yok. Her şey gün gibi ortada. Seninle ilgili her şeyi biliyoruz. Her ayrıntıyı. Eğer böyle olmasaydı, burada olur muydun sanıyorsun?"

"Hatalar olabilir..." dedim, yumuşak bir sesle.

"Hata diye bir şey yok," diye cevap verdi adam. "Ayrıca varsa bile, bunları burada düzeltmek için artık çok geç. Burası çıkışı olmayan bir yer. Buraya bir kere girdin mi, artık çıkamazsın."

Bunu ben de biliyordum, tabii. Herkes biliyordu. Ama benim yine de denemem gerekiyordu.

"Peki, ya pişmanlık hakkında ne diyorsunuz? Bu

kelime sizin için bir anlam ifade ediyor mu?" diye sordum olabildiğince mütevazı bir ses tonuyla.

Bu sefer onun söyleyecek fazla bir şeyi yoktu. Adamın yüzündeki ifade, benim pişmanlığıma dair onun ne düşündüğünü bana tamamen anlatıyordu.

"Nefesini boşuna tüketme. Böyle saçmalıklar için zamanım yok. Benim işim başımdan aşmış. Dünya daha önce hiç böyle olmamıştı. Sen benim omuzlarımdaki yükün ağırlığını biliyor musun?"

Adamın derdini anlayabiliyordum, epey tumturaklı bir soru sormuştu, ben de cevap olarak sadece omzumu silkmekle yetindim. Bir an için, adamın bana işindeki güçlüklerden bahsetmek istediğini zannettim, ama hemen kendini toplamış ve böyle bir konuya girmekten vazgeçmişti.

"Unut gitsin. Önemli değil. Şimdi esas meseleye gelelim. Sana neyin en uygun geleceğini bulmamız gerekiyor."

"Ceza olarak mı?" diye sordum ihtiyatla.

"Biz buna terapi diyoruz."

"Ateşte yanmak terapi mi oluyor?"

"Ateşte yanmaktan bahseden kim?"

"Belki yağların içinde kaynatmak veya ipe gerilmek..."

"Saçmalama! Ortaçağ'da değiliz!"

"Özür dilerim, bilmiyordum..."

"Buraya peşin yargılarla gelenlerin sayısı inanılır gibi değil. Sence biz zamanın dışında mı yaşıyoruz? Yani burada hiçbir şey değişmiyor mu? Acımasız bir barbarlıkla bu iş bir arada gidebilir mi?" Adam monitörün yan tarafına parmak uçlarıyla vurdu.

"Tabii ki öyle değil," diyerek adamla hemen hemfikir oldum.

"Her çağın kendi cehennemi vardır. Bugün bu cehennem kütüphanedir."

Şaşkınlık içerisinde gözlerimi kırpıştırdım. "Kütüphane mi?"

"Evet. Kitap okumak amacıyla inşa edilmiş bina, yani. Kütüphane denilen yere sen hiç gittin mi? Cehennemin kütüphane olduğunu öğrenince millet neden şaşırıyor anlayamıyorum?"

"Şey, herhalde kimsenin beklemediği bir şey de, ondan."

Kütüphaneye laf olsun diye bakarsan beklemezsin tabii ki. Eğer konuyu biraz derinlemesine ele alırsan, bunun tuhaf hiçbir tarafının olmadığını göreceksin."

"Böyle bir şey asla aklıma gelmezdi."

"Doğrusunu söylemek gerekirse, biz de aslında işin başında biraz şaşırmıştık. Ama bilgisayarın bize söylediği de, bu durumun aynen böyle olduğu. Bilgisayar çok işe yarayan bir makine."

Adam sustu. Beni bekleyen şeyin ne olduğunu anlayana kadar aradan bir beş-on saniye geçti. "Çok işe yarayan bir şey, gerçekten de," dedim.

"Özellikle, istatistiksel araştırmalarda. Burada bulunan herkesin verisini bilgisayara girdiğimizde, ortaya çıkan rakam mahkûmlarımızın kütüphane olgusuna çok uzak olduklarını ortaya koyuyor; tamı tamına yüzde 84.12'si okumadan nefret ediyor. Mahkûmların yüzde 26.38'i hiç okuma yazma bilmediği için, onların durumu gayet anlaşılabilir. Peki, ya okuryazar olup da yaşamı boyunca kitaptan vebadan kaçar gibi kaçmış yüzde 47.71'e ne demeli? Geri kalan yüzde on kadarı da bir şekilde kitap okumuş, ama onlar da kendilerine bir şey vermediğini düşündükleri okuma eylemini zaman israfı olarak görüyorlar.

Başımı 'evet' anlamında salladım.

Adam bana kuşkuyla, yan yan baktı. "Peki bu durum sana neden tuhaf gelmiyor? Şimdi seni ele alalım. Sen kaç kitap okudun?"

Bir an durdum ve kaç kitap okuduğumu hatırlamaya çalıştım. "Şey, yani, doğrusunu söylemek gerekirse, o kadar çok değil."

"Demek, o kadar da çok değil! Bak şimdi sana kaç tane okuduğunu tamı tamına söyleyeyim." Bilgisayar klavyesinde yine hızlı hızlı bir yazma sesi duyuldu. "Yaşamının son yirmi sekiz yılında iki tane kitabı okumaya başlamışsın. Birincisini dördüncü sayfadan sonra bırakmışsın ve ikincisinde de sunuş paragrafının ötesine gitmemişsin."

"İlgimi çekmemişti," dedim, pişmanlık dolu bir sesle.

"Öyle mi? Peki başka şeyler çekti mi?"

"Kitap okumamanın büyük bir günah olabileceğini hiç düşünmemiştim."

"Değil. Ancak yine de eğer olsaydı, dünya yaşamak için çok daha iyi bir yer olurdu. Kitap okumadı diye kimse cehenneme gönderilmedi. İşte, biz de bilgisayarı buraya getirene kadar bu durum hep gözden kaçtı zaten. Ama bu ilintiyi, bilgisayar sayesinde fark ettiğimizde, biz de bu durumdan istifade edelim diye dü-

şündük. Hem de birçok açıdan. Hatta bilgisayarın cehennemde büyük bir reforma öncülük ettiğini bile söyleyebiliriz."

"Bu konuda hiç kimse hiçbir şey bilmiyor."

"Tabii ki bilmiyor. Zaten kim, nasıl bilebilir ki? Onca önyargının kaynaklandığı nokta da bu. Bu yer, insanların büyük çoğunluğunun düşledikleri gibi, asla acımasız sadistlerin sonsuz işkence odası falan olmadı. Herkesin bahsedip durduğu kükürt kokusunu burada hiç aldın mı?"

Etrafımdaki havayı kokladım. Hava kuru ve bayat, birazcık küflüydü. "Hayır," dedim mecburen.

"Hapishaneden bir farkımız yoktu. Birkaç özel özelliğimizin olduğu doğru, ama buradaki sistem sizin hapishanelerde olanlardan çok az farklıdır. Siz kendi mahkûmlarınıza nasıl davranıyorsanız, biz de burada kendi mahkûmlarımıza öyle davranıyoruz. Bizim neden bir farkımız olsun ki? Eğer burada kötü muamele ve taciz olmuşsa, bunun anlamı, biz de sizi örnek almışız demektir. Zaman içinde sizin hapishanelerinizdeki şartlar iyileşmeye yüz tutunca, buradaki durum da daha katlanılır bir hal almaya başladı. Birtakım şeyler öylesine çığırından çıktı ki, gün geldi cehennem fikrinin temeli tehlikeye girdi."

"Ne demek istiyorsunuz?"

"Hapishanelerinizin artık birer rekreasyon merkezlerine dönüştüğünü söyleyebiliriz. Hatta mütevazı bir otel haline geldiğini bile söyleyebiliriz. Sen bu konuda iyi bir değerlendirme yapabilecek durumdasın; sen epey bir süre hapishanelerde hapis yattın, ama hiç de öyle çok rahatsız olduğunu söyleyemezsin, değil mi?"

Bu konuyu biraz düşündüm. "Doğru söylüyorsunuz, ancak, öyle her hapishanenin yemeği de iyi değildi. Özellikle tatlıları."

Monitörün karşısında oturan adam bir an iç çekti, ama sonra kendisini hemen toparladı. "Gördün mü, bak. Ama oradaki birtakım ayrıcalıklara burada izin veremeyiz. Örnek olarak da, hafta sonu izinlerine. Veya cep telefonu kullanımına. Sence de bu olmaz değil mi?"

"Ama bu şekilde ceza çekmek daha kolaylaşır..."

"Belki. Ancak asla unutulmaması gerekir ki, burası sonuçta bir cehennem. Bu yüzden de kendimizi bir noktadan sonra çaresiz bir halde bulduk. Sizin hapishanelerinizdeki şartların liberalleşmesini burada da aynı şekilde uygulayamayacak noktaya geldik. Biz, ta zamanın başlangıcından bu yana hep acımasızlığın timsali olarak ve insan hakları düşmanı olarak suçlanmışızdır, işte bir noktadan sonra bu suçlamaların burada gerçekleşme olasılığı gibi bir tehlike belirdi önümüzde.

İşte tam o sırada, şansımıza, insanların okumadığını öğrendik."

"Kusura bakmayın, ama ben ilinti kuramadım."

"Mesele çok basit. Okumayı herkes için mecburi tuttuk. Bu şekilde biz de iyi bir şeye hizmet etmiş olduk. Her şeyden önce, mahkûmlarımız kendilerini cehenneme getiren eksikliklerini burada giderebileceklerdi. Eğer çok okurlarsa, kötülük yapmak için hem daha az güdüleri olacak, hem de kötülük yapmaya pek zaman bulamayacaklardı. Okuma eylemi onlar için tam bir sağaltım anlamına gelir. İşte bu yüzden de biz buna terapi diyoruz, cezalandırma değil, biraz geç sayılsa da. Ama yine de böyle bir şey için asla geç kalınmış denemez. Şimdi söyle bakayım bana, okumayı seven insanların gidip kitap okudukları yerlere ne dersiniz siz?"

"Kütüphane mi?"

Adam kollarını açtı. "Tabii ki. Ayrıca, bir kütüphane insan hakları ihlali yapmakla suçlanabilecek son yerdir, demez misiniz? Aynı zamanda bu adım, üstümüzdeki utandırıcı lekeyi de temizledi. Daha da ötesi, sizin hapishanelerinizden çok daha insancıl bir görüntümüz oldu. Onların da kütüphaneleri var, ama kimse gidip kitap okumadıktan sonra ne işe yarar ki? Sanki hiç yokmuş gibi. Şimdi kendi durumunu bir kere daha ele al. Kaldığın hapishanelerin herhangi birinde bir

gün olsun kalkıp o hapishanenin kütüphanesine gittin mi?"

"Oralarda kütüphane olduğunu bile bilmiyordum," diye yanıt verdim, tüm içtenliğimle.

"Ne dedim ben sana? Ama üzülme, kaçırdıklarını burada telafi etme şansı bulacaksın. Bulmanın da ötesinde hayata geçireceksin. Şimdi sen kelimenin tam anlamıyla sonsuza kadar okuma eylemini gerçekleştirmek üzeresin."

Hiç konuşmadan durdum ve karşımdaki adama bir süre baktım. "Yani, benim cezam bu mu? Okumak mı?"

"Terapin."

"Terapim, evet. Peki başka bir şey olmayacak mı?" Sesimdeki rahatlama tonunu bastırmaya çalıştım, ama pek başarılı olamadım.

"Başka bir şey yok, tabii ki. Hücrende oturup okuyacaksın. Hepsi bu. Başka hiçbir mecburiyetin olmayacak. Ama tabii bu arada, sonsuzluk denilen şeyin çok uzun bir süreç olduğunu da sana hatırlatmak isterim. Bir noktadan itibaren okumaktan sıkılacaksın. Bu durum birçok mahkûmumuzun başına gelir ve bir aşamadan sonra kurnazlığa başlarlar. Okumasalar bile, sanki okuyorlarmış gibi yaparlar. Ama biz o üçkâğıtçılıkları

çok iyi biliriz. İşte böylesi zamanlarda, maalesef, zor kullanarak mahkûmları tekrar okumaya döndürürüz. Çok direnenler ve inatçılık yapanlar olursa, önlemimiz de bir o kadar acı verici oluyor, maalesef."

"Peki, ya insan haklarına ne oldu? İnsanlığa?"

"Mahkûmları başı boş bırakamayız. Bu onların kendi iyilikleri için böyle. Ruhlarında tembellik var diye kendilerine zarar vermelerine izin veremeyiz, değil mi?"

"Bence de vermemelisiniz," diye yanıt verdim, pek ikna olamasam da.

"Bunlar senin bilmen gereken ana konular. Buradaki şartlara zamanla alışacaksın. İlk başlarda, alışana dek, biraz zorluk çekeceksin, ama sonunda, okumanın aslında eşsiz haz verici bir şey olduğunu anlayacaksın. Sonsuzluğun içinde, insan bunu o ya da bu aşamada anlıyor. Tabi i bu arada umarım aklıselim davranırsın da, zor kullanmaya başvurmamız gerekmez. Eğer böyle bir şey olmazsa, ne bizim işimizi zorlaştırmış olursun, ne de kendininkini."

Adamla kayıtsız şartsız bir mutabakata girdiğim çok açıktı, başını 'evet' anlamında salladın. İlk kez, ağzının kenarları biraz yukarı kalkar gibi olup gölgemsi bir gülümseme belirdi adamın yüzünde.

"Çok iyi. Haydi şimdi de sana en uygun terapiyi bulalım. Ne tür kitaplar okumak istersin?"

Bu biraz zor bir soruydu, bu yüzden yanıt vermeden önce biraz düşünmem gerekti. "Dedektif hikâyeleri olabilir," dedim sonunda, yarı soru sorar bir ses tonuyla.

"Ah, kesinlikle olmaz!" diye yanıtladı adam, kaşlarını tekrar çatarak. "Böyle bir şey, hasta adama ilaç yerine zehir vermek demektir. Hayır, senin bunun tam tersi bir şeyler okuman gerekir. Birazcık yumuşak, kibar, zenginleştirici. Pastoral eserler, örneğin. Evet, bu seçim senin ruhuna çok uygun. İdiller. Genelde tavsiye ettiğimiz bir şeydir. İdillerin çok muazzam etkileri oluyor."

Adam yüzümde, iğrenti denilebilecek bir ifade gördü. Tekrar konuşmaya başladığında, sesine yine o ilk baştaki sert ton geldi.

"Belki sen bunu çok adil bulmuyor olabilirsin, ama ben senin yerinde olsam, hiç düşünmeden okumaya buradan başlardım. İdillerin tadını çıkarırdım. En azından bir süre için. Ama benim böyle bir okumaya girebilmem mümkün değil, maalesef. Bana böyle bir şey için izin vermezler. İdil gibi güzel bir şey okuyacağıma bana burada her taraftan fışkıran iğrençlikler, adilikler okutup duruyorlar. Burada iğrenç şeyler, yıkılmış bir barajdan fışkıran sular gibidir." Adam yine

parmak uçlarıyla monitöre vurdu, bu sefer tepesine. "Ve ebediyet benim için, sana göre olandan daha kısa bir şey değil. Bence hiç de adil bir şey değil bu. Canının sıkıldığı zamanlar benim sana ne kadar imrendiğimi hatırlayarak kendini rahatlat."

Adam konuşmayı kesti. Odanın zıt boyutları ve can sıkıcı renkleri, ansızın adamın üstüne yığılır gibi oldu; adamın yüzünü küçümseme ve umarsızlık dolu bir ifade kapladı. Bana bir süre daha baktı, baktıkça gözleri ifadesizleşti. Gözlüğüne uzanıp yeniden takmadan önce, kafasını arkamdaki kapıya doğru çevirdi. Tek kelime söylemedi, ama kapı hemen gıcırdadı. Muhafızın sert eli omzumu buldu. Ampulün altındaki iskemleden kalkıp dışarıya yöneldim. Dışarı çıktığımda dönüp tekrar masasının başında oturan adama baktım. Monitörün karşısında kaybolmuş gibiydi, bir başka dosyayla ilgileniyordu. Bir süre sonra kapı, adamı görmemi engelledi ve ben muhafızla birlikte salona çıktım, oradan da hücreme, ebedi bir okumanın beni beklediği yere adımımı attım.

EN KÜÇÜK KÜTÜPHANE

BİR kitabın fazla olduğunu ta eve gidene kadar fark edememiştim. Plastik poşetin içinde üç tane kitap olması gerekirdi, ama poşetten dört kitap çıkmıştı. Yaşlı adam kitapları eski püskü, buruşuk, üstü kara bir şeyle lekelenmiş bir poşetin içine koymuştu. Adamcağızın kalbini kırmamak için poşete sesimi çıkarmamıştım. Adama kalkıp da, kitaplarımın yağmurun altında ıslanmasından hoşlanmam falan diyemezdim ki! Eğer yanıma bir şemsiye alsam her şey çok farklı olurdu, ama evden çıkarken hava hiç de yağacakmış gibi görünmüyordu.

İhtiyar adam ile bana verdiği poşet birbirlerine benziyorlardı. Epey ilerlemiş bir yaşı olan adamın kırış kırış bir yüzü vardı ve ak sakalı, yemek artıklarını andıran siyah kısımlarla doluydu. Kıyafeti de yüzünden pek

farklı değildi. Yere kadar uzanan pejmürde ve kirli paltosu yamalarla doluydu, havanın gerektirmemesine rağmen adam paltosunun bütün düğmelerini iliklemişti. İlkbaharın ilk günleriydi, ama havada hiç alışık olmadık bir sıcaklık vardı, zaman zaman da yağmur yağıyordu. Adamla başka bir yerde karşılaşmış olsam, hiç düşünmeden bu adamın bir dilenci olduğuna karar verirdim.

Yaşlı adamın çirkin görünümü, yine de, kitaplarını bütün bir yıl boyunca, hatta soğuk kış aylarında bile, her Cumartesi günü, Büyük Köprü'nün altında sergileyen diğer sokak sahaflarının arasında göze batmıyordu. Bu satıcılar yanlarında katlanır masalarını, plastik kutular içinde içecek sularını, hatta üstlerini gazete kâğıtlarıyla kapattıkları büyük karton kutularını getirip kendilerine geçici tezgâhlar kuruyorlardı. Eğer bu tezgâhlarda kitaplar olmasa, bu yerin bir bit pazarından hiçbir farkı olmazdı.

Ama görüntü yanıltıcı olabilir. Bunlar sattıkları mal konusunda sadece en temel bilgileri olan basit sokak satıcıları değillerdi. Her ne kadar serseriyi andıran pejmürde kılıklarından ve tezgâhlarının bulunduğu yerden dolayı insanın aklına gelmese de, birkaç kelime konuşulduktan sonra bu adamların kitap konusunda birer üstat oldukları hemen ortaya çıkıyordu. Biri gelip tezgâhtaki kitaplardan herhangi biriyle ilgilense, bu satıcılar hemen kitabın yazarı, yayıncısı, kitap hakkında çıkan eleştiriler, kitabın satıp satmadığı, daha önce yayımlanıp yayımlanmadığı veya şu ya da bu yayınevin-

de tekrardan basılıp basılmayacağı gibi konularda her türlü bilgiyi verirlerdi. Buradan kitap alanlar bazen birtakım kitapların diğer kitaplardan çok daha ilginç tarihlere sahip olduklarını öğrenirlerdi.

Burada edinilen bilgiler, bir ansiklopediden edinilen bilgiler kadar sağlam ve güvenilir olurdu. Malını satmaktan başka bir derdi olmayan satıcıların aksine burada hiçbir şey gizlenmez, abartılmazdı. Bazen öyle bir an gelirdi ki, buradan kitap almaya gelenler birtakım kitapları alırken caydırılmaya çalışıldıkları hissine kapılırlardı.

Bir yılı aşkın bir süreden beri, her Cumartesi günü Büyük Köprü'nün altında dolaşıyor, okurlarla kitap satıcıları arasında geçen bütün bu konuşmalara kulak kabartıyordum. Burada işittiklerim bana yazmak istediğim şeyler konusunda bir yazma şevki verdiği için, ille de çok okumak istediğim için değil, ama bu adamlara biraz bir yardım olsun diye her gelişimde mutlaka bir-iki kitap satın alıyordum.

Zaman içerisinde, burada artık varlıklarına alıştığım kitapçılarla dostluklarımı koyulaştırdım ve kendilerinin müşterisi olmam yüzünden bana gösterilen fazladan saygıdan da çok hoşnuttum. Beni ne zaman görseler, tezgâhlarının altından benim için ayırdıkları kitapları çıkarırlardı ve başlayan sohbetin hiçbir şekilde kesilmesine izin vermezlerdi, hatta başka bir müşteri gelip benden çok daha fazla para harcayacak olsa bile,

onunla değil, benimle ilgilenirlerdi. Birçok kereler, sohbete başka mekânlarda devam etme önerim reddedilmişti. Her nedense, başka bir mekânda yapacağımız sohbetin aynı olamayacağı gibi bir his vardı içimde. Gerçekten de, bu adamlar sanki buradan başka bir yerde varolamayacak gibiydiler.

Bu ihtiyar adamı daha önce hiç görmemiştim. Köprü altındaki bütün yerler tutulu olduğundan, ihtiyar adam tezgâhını, ta en sonda, sanki diğerlerinden tecrit edilmiş gibi, üstü açık, yağmura, kara karşı korumasız bir yerde açmıştı. Yağmurun ilk damlaları düşmeye başladığı an orada daha fazla kalamazdı. Orada, ondan başka seyyar tezgâh olmadığından yağmur başladığında başka bir yere gitmek onun için hiç de zor değildi. Bir zamanlar dondurma satmak için kullanılan bir el arabası vardı. İki büyük tekerlekli bir tahta kutu ile itmek için uzun saplardan ibaretti. Bu tür bir el arabasını, ta çocukluğumdan beri hiç görmemiştim. Arabanın dondurma satıldığı zamanlardaki boyası yer yer dökülmüş, bazı yerlerde de tamamen silinip gitmişti; ama yine de, dondurma külahıyla üç top dondurmanın resmi, ayırt edilebilir bir durumda, arabanın ön kısmında görünüyordu.

Diğer satıcılar hiçbir yorum yapmadan kitaplarına bakınama izin verirlerdi. Sadece ama sadece eğer bir soru sormuşsam veya bir kitap satın almışsam benimle konuşurlar, bunun dışında hep sessiz dururlardı. Bu, genel olarak kabul görmüş bir âdetti. İhtiyar adam ise,

ya bu âdeti bilmiyor ya da biliyor ama umursamıyordu. Daha tezgâhına doğru yaklaşmaya başladığım an benimle sohbete koyuldu.

"Aradığın şey bende var," dedi sigara tiryakilerinin boğuk, pürüzlü sesiyle.

"Benim bir şey aradığımı nereden biliyorsun ki?" diye yanıt verdim, birazcık kabaca, arabanın üzerini kaplayan kitaplara öylesine bir göz atarken. Koni şeklindeki iki adet madeni dondurma kutusu kapakları tahta parçalarıyla örtülmüştü. Bir çuvaldan tepeleme yığıldığı izlenimi veren eski kitaplardan bir yığın bu tahtaların üzerinde duruyordu.

"Anlamak hiç de zor değil. Yüzünden belli oluyor."

"Yüzümden belli mi oluyor?" diye adamın lafını tekrarladım, şaşkınlık içindeydim, ihtiyar adamı baştan aşağı süzüyordum. İşte tam o anda adamın yüzünü ilk kez gördüğümde kaçırdığım şeyin ne olduğunu fark ettim. Kafası bana doğru dönüktü, ama gözleri değildi. Gözler yana bakıyordu, bakışları boş ve pusluydu. Adam kördü.

"Evet," dedi. "Bakmayı bilen, görür."

"Demek öyle ha," dedim başımı sallayarak. Adamın söylediği şeyin anlamsızlığını fark ettiğimde içime

dolan anlaşılması zor bir duygu çoğalmakla kaldı.

İhtiyar adam ansızın öksürük krizine yakalandı, derin derin, boğuk, uzaklarda çakan şimşeklerin yankıları gibi öksürüp durmaya başladı. Sanki akciğerleri yerinden sökülecek gibiydi. Kemikleri çıkmış elinin birini ağzına koydu, diğerini de göğsünün üstüne ve başını öne eğdi. Bu pozisyonda bir süre kaldı.

"Sen yazarsın, değil mi?" dedi fısıldayarak, kendine geldikten sonra.

"O da mı suratımdan okunuyor?" diye sordum, alçak bir sesle.

Önce cevap vermedi, birazcık hırıltılı sesler çıkardı. "Yok, ama senin kokun var. Yazarların kokusu olur. Bir yazar yazmakta ne kadar zorlanırsa, kokusu da o kadar keskindir. Bunu bilmiyor muydun?"

Farkında olmadan etrafımdaki havayı kokladım. Çevreye hakim olan koku nehirden gelendi: nemli, ekşi, bahar sellerinin getirdiği çürümekte olan dalların kokularıyla doluydu. "Hayır, bilmiyordum," diye itiraf etmek zorunda kaldım.

"Zaten bilip bilmemen de önemli değil. Önemli olan senin derdine bir çare bulmak. Şimdi sana bir çare bulalım, o zaman." Parmaklarıyla önündeki kitap yığınını incelemeye başladı. Kitaplardan birini alıp öbürünü

bırakıyor, her bir kitabı elinde ölçüp biçiyor, sonra kitabı ya eski yerine ya da bir kenara koyuyordu. En sonunda, seçimini yaptığında, elinde üç tane kitap tutuyordu. "İşte, senin ihtiyacın olanlar bunlar. İşine yarayacaklar."

Bir an için tereddüt ettim, ardından adamın bana uzattığı ciltleri kabul ettim. Kitaplar kirli ve nemli bir haldeydi. Bir tanesinin kapağı falan yoktu, ön kısımdaki sayfaların kenarları kıvrılmıştı. Diğer kitap, birinin acımasız karalamaları sonucu hasara uğramıştı. Üçüncüsünün cildi de bozulmuş, kumaşı paçavraya dönmüştü. Bunların yanında bir de, üç kitabın üçü de toz içindeydi. Bunları satın almak için hiçbir nedenim yoktu, zaten bu kitaplar bende vardı, hem de bendekiler çok daha iyi durumdaydılar.

Yine de, bunları almaya karar verdim. Bunlar hiçbir işime yaramayacaklardı, ama kör bir ihtiyarı nasıl reddedebilirdim ki? Ancak, sırf acıdığım için de almıyordum. Adamın kurnazlığı ödülü hak ediyordu. Yazarların kokusu olayı oldukça güzeldi. Bunu bir yerlerde kullanabilirdim. Ama tabii, adam ben kokuyorum diye benim yazar olduğumu sanmamıştı.

Eve gitmek için acele ederken, adamın benim mesleğimi anlamasının sadece tek bir yolu olabileceğini fark ettim. Adamın el arabasının üç-beş tezgâh ötesinde müşterisi olduğum sahaflardan biriyle ayaküstü sohbet etmiştim. Sahaf yeni kitabımın nasıl gittiğini sormuş, ben de sahafa üstünkörü bir cevap vermiştim. Sa-

haf benim bu konuda konuşmaktan hoşlanmadığımı görmüş ve konuyu değiştirmişti. İhtiyar adama o kadar da yakın değildik ve etrafımızda gürültülü bir kalabalık vardı, bu nedenle de normal şartlar altında ihtiyarın bizi duymaması gerekirdi. Ama görme yeteneğini kaybetmiş insanların duyma yetenekleri olağanüstü fazladır.

"Borcum nedir?" diye sordum, cüzdanımı ararken.

İhtiyar adam yine öksürdü. Bu sefer öksürük krizi biraz daha uzun sürdü. "Bana çok borcun var," dedi sonunda. "Ama kitaplardan değil. Onlar bedava."

Şaşkınlık içinde adamın boş gözlerine baktım. "Neden para alınıyorsun ki?"

"Çünkü senin onları edinmenin başka bir yolu yok. Ben kitap satmam."

Onun başka bir şey daha söylemesini bekledim, ama o ise çok net bir şekilde verdiği yanıtın yeterli olduğundan emindi.

"Beni müşkül bir duruma soktun," dedim bir anlık bir sessizlikten sonra. "Sana borcumu nasıl ödeyeceğimi bilemiyorum."

"Unut gitsin. Bana kitapları ver, ben de onları bir poşete koyayım. Birazdan yağmur yağacak, kitaplar ıslanıp berbat olmasın."

Köprünün kapamadığı taraftan gökyüzüne doğru baktım. Bulutlar toplanmaya başlamıştı, ama hava hâlâ açıktı, yani yağacakmış gibi bir hali yoktu. Yaşlı adam kendinden çok emin gözüktüğünden ben de hiç sesimi çıkarmadım. Belki iyi duymalarına ek olarak, kör insanlar havayı da iyi tahmin edebiliyorlar, diye geçirdim aklımdan.

Adamın uzattığı ellerine üç kitap koydum, adam arabasının arkasına doğru eğildi, arabanın altındaki kapağı açtı. Eliyle orada bir şeyler aradı ve en nihayet içinde üç kitap duran buruş buruş, lekeli poşeti çıkardı. Ya da en azından ben o sırada bunun böyle olduğunu düşünmüştüm. Eve dönerken de adamın poşetin içine bir dördüncü kitabı ilave etmiş olduğunu anladım. Adam herhalde bu dördüncü kitabı eğilip poşete kitaplara koyduğu sırada ilave etmiş olmalıydı. Yoksa, başka türlü yapmış olamazdı.

"Çok teşekkür ederim," dedim poşeti iki parmağımla adamın elinden ihtiyatla alırken. Yüzümdeki ifadeyi görememesine sevinmiştim. "Hoşça kalın. Umarım yakında görüşürüz." Bunu dediğim anda, bu vedalaşmanın ne kadar yersiz olduğunu fark ettim, ama düzeltmek için de çok geçti artık.

"Yolun açık olsun," diye yanıtladı ihtiyar adam, yaptığım gafı görmezlikten gelerek.

Eve dönerken, şu hiç istemediğim hediyeyi yolda

bir tarafa bırakarak başımdan atmanın yapılacak en iyi iş olduğunu düşündüm. Ama gökyüzü beni niyetimden vazgeçirdi. Büyük Köprü'ye çıktığımda, ihtiyar adamın haklı olduğunu gördüm. Batı yönünden fırtına bulutları hızla yaklaşıyor, yaklaşırken de yoğun yağmur perdelerini beraberlerinde sürüklüyorlardı. Sağanak yağmura yakalanmak istemiyorsam, acele etmeliydim. Poşeti atmak için çöp konteyneri falan arayacak durumda değildim. Evin ön kapısından içeriye adımımı attığım an, yağmur bindirdi.

Poşeti mutfaktaki çöp kutusuna atabilirdim, ama atmadım. Dışarıda yapmaya hiç tereddütsüz hazırlıklı olduğum şey eve girdiğim anda çok uygunsuz bir davranışmış gibi geldi bana. Saygısızlık olurdu, aslında. Sonuçta, kitapları çöpe atmak yakışık alır bir şey değil. Kitap hiçbir işe yaramayan bir durumda olsa bile. Kitapları gözden ırak bir yere koyabilirdim. Bu da kitabı çöpe atmak gibi bir şeydi, ama bu durumda en azından vicdanım rahat olacaktı.

Dördüncü kitap, poşeti boşalttığımda ortaya çıktı. Her şeyden önce, bu dördüncü kitap her ne kadar eski bir baskıysa da, çok iyi bir durumdaydı. Kitabı şaşkın bir merak içinde elimde evirip çevirdim. Parmaklarıma bir zerre olsun toz bulaşmadığını kavramam epey bir zaman sonra oldu.

Cildin kestane rengi bezle kaplı kapağında hiçbir şey yazılı değildi, ama bu da rastlanılmamış bir durum

sayılmazdı. Muhtemelen kitabın içinde bir de kâğıttan bir kapak vardı, ama zaman içerisinde bu kapak kaybolmuştu. Ön kapağın ortasında silinmeye yüz tutmuş mühür gibi bir şey vardı, biraz dikkatli bakınca, bunun bir kuştüyü kalem, bir mürekkep hokkası ve bir parşömen sayfası çizimlerinden oluşma stilize bir tasvir olduğu anlaşılıyordu. Sayfaların köşeleri kitabın kapağıyla uyumlu biçimde kahverengi gölgeliydi.

Kitabı açtım. Kestane rengi boş ön kapaktan sonraki ilk sayfanın üst kısmında, incecik ve eğik harflerle *En Küçük Kütüphane* diye yazıyordu. Ancak bu başlık cildin görünümü ve formatıyla uyumlu değildi. Kitabı yayına hazırlayan her kimse, kitaba adını verirken çok mütevazı davranmış. Daha etkileyici bir şey tercih edilebilirdi.

Daha ilk sayfayı çevirmemle birlikte ilk sürprizin beni beklediğini de gördüm. Kitap hakkında bilgi verilmesi gereken kitabın ikinci sayfasındaki künye bölümü boş bırakılmış, üçüncü sayfaya sadece tek bir kelimeyle kitabın adı yazılmıştı. Ama sayfada yazar adı yoktu. Şüphelerle dolu bir halde, önümde duran orantısız beyazlığa birkaç dakika boyunca baktım. Bu, hiç de olağan bir şey sayılmazdı.

Ardından kitabın telif haklarıyla ilgili bilgiyi nerede bulabileceğimi anladım. Bazı yayıncılar bu bilgileri kitabın arkasına koyarlardı. Böyle bir şey yazarın adının kitabın baş tarafında bulunmamasını her ne kadar

açıklamıyorsa da, kitabın arka tarafına göz atmamda yarar vardı. Kitabın sayfalarını hızla karıştırdım, karıştırırken bunun bölümlerinde isim değil sayılar bulunan bir roman olduğunu anladım. Kitabın sonuna vardığımda, orada da kitapla ilgili herhangi bir bilgi bulunmadığını gördüm. Metin bulunan son sayfadan sonraki sayfa boş bir beyaz sayfaydı, sonra kestane rengi arka sayfa ve en nihayetinde de kapak vardı.

Demek ki ben ihtiyar adamdan adı bilinmeyen bir yazarın anonim bir yapıtını almıştım. Hem yazarı ve hem de kendisi meçhul olan bir kitabın varolabileceğini daha önce hiç işitmemiştim, ama böyle bir şeyi işitmemek demek bunun olanaksız bir şey olacağı anlamına da gelmiyordu tabii. Yayıncılık dünyasını çok yakından tanıyan biri olmama karşın, bilmediğim başka şeylerin de var olabileceğini böylelikle anlamıştım. Ama, yasal olarak yayımlanmış her kitapla ilgili bütün bilgilerin bulunduğu bir yer vardı: Milli Kütüphane. Kitabı kapatıp masamın üstüne koydum ve bilgisayarımı açtım.

Milli Kütüphane'nin web sitesinde kitaplarla ilgili alabildiğine çok bilgi kayıtlı olmasına karşın, site hızlı arama seçenekliydi. Kitapla ilgili elimdeki tek bilgi kitabın adı olduğu için yaptığım tek iş "Kitap Adı" diye yazan haneyi doldurmak oldu. Bu sırrı çözebilmenin tek yolunun bu arama motorundan çıkacak sonuç olduğu konusunda artık ikna olmuş durumdaydım. Şimdi arama motorundan bir şey çıkmazsa, bu kitabın kay-

da geçmemiş bir yayın olduğu anlaşılacak ve olaya yeni bir boyut katacaktı. İhtiyar adamın görünümü belki kuşku uyandırıcı olabilirdi, ama kendisinin korsan yayıncılığa bulaşacak biri olabileceğini hiç sanmıyordum. Zaten, Büyük Köprü'nün altındaki diğer sahaflar dürüstlüklerinden dolayı kendileriyle gurur duyan kişiler olduklarından ihtiyarın böyle bir işe bulaşmasına izin vermezlerdi.

Ancak, yarım dakika kadar sonra ekranda beliren bir mesaj böyle bir adı olan eserin Milli Kütüphane katalogunda kayıtlı olmadığını söyledi bana. Derin bir iç çektim ve sol elimle saçlarımı karıştırdım. Şimdi işler çetrefilleşiyordu. Belki de ihtiyar adamla ilgili yanlış bir kanaata varmıştım. Acaba şüphemi çekmemiş olan herhangi bir şey var mı diye, adamla aramda geçen kısa sohbeti kafamda tekrar canlandırdım.

Yine de, dondurmacı arabalı kör adamın bir sahtekâr olabileceğine inanmak benim için çok zordu. Nadiren yanılan önsezilerim, ihtiyarı koruyordu. Gözlerimi yaptığım aramanın başarısız olduğunu bildiren soğuk mesajdan ayırmadan, ortalıkta yasadışı bir şeyler olduğu ihtimalini güçlendiren sonucun etrafında bir şeyler bulmaya çalıştım. Aklıma getirebildiğim tek hafifletici neden, kitabın bir hediye olması ve bana satılmış bir şey olmamasıydı; bu durumda benim de işin gerisini düşünmemem gerekirdi. Ama, yine de, bu durum, kitabın Milli Kütüphane katalogunda kaydı bulunmaması için bir bahane nedeni olamazdı.

Ardından, denize düşen yılana sarılır misali, aklıma inanılmaz bir şey geldi. Kitabın adını yanlış anımsamış olabilirdim. Yanlış anımsamadığımdan emindim, çünkü kitabın kapağını henüz kapatmıştım ve kitap adı gayet basit ve kısaydı, ama bazen insanın gözünden bir şeyler de kaçabilirdi. Belki bir harf farklı olabilirdi. Sonuçta, bilgisayarlar hiç şaşmayan makinelerdir. Önümdeki masada duran kahverengi kitabı alıp tekrar açtım.

Üçüncü sayfada gördüğüm şey gerçek olamazdı. Boğazımda bir lokma düğümlendi. Farklılık bir harften de öteydi. Kitabın adı tamamen farklıydı, sadece tek bir kelime değil, üç kelimeden oluşan bir kitap adı bana sırıtıyordu. Kitap sarsılmaya başladı ve ben de kitaba korkulu kuşkular arasında uzun uzun baktım, derken sarsılanın benim ellerim olduğunu fark ettim. Ellerimi sakinleştirmek için dizimin üstüne koymam gerekti. Yeni yazılan adına gözlerimi kısarak baktım, böyle imkânsız bir duruma bir açıklama bulabilmek için elimden geleni yaptım, ama aklıma hiçbir şey getiremedim. Bir kitap kendi adını kendi kendine değiştiremez. Herkes bilir bunu. Ama işte burada böyle bir şey olmuştu. Şu ihtiyar adamın bana verdiği hediye neden hokkabazlık yapıyordu? Bir de, bu adam bana neden vermişti ki bu kitabı?

Çaresiz bir şekilde orada öyle oturup üçüncü sayfaya bakarak bu soruya bir yanıt bulamazdım. Bir şeyler yapmam gerekiyordu. Ama ne yapmalıydım? Yoksa

kitabı biraz daha yakından mı incelemem gerekirdi? İlk defasında kitaba sadece şöylesine bir bakmıştım. Eğer işin içinde bir üçkâğıtçılık varsa, oturup bunu ortaya çıkarmak gerekecekti. Ancak kestane renkli cilt, aniden terleyen ellerimde birazcık fazla uzun bir süre hareketsiz durmuştu. Kitabı tekrar elime almak için şimdi epey bir irade gerekiyordu.

Yeni bir sayfa açtım; beşinci sayfada metnin başladığı yere kocaman açılmış gözlerle baktım. Bu bir romandı, zaten daha önce de bunun bir roman olduğunu düşünmüştüm, ama bu roman bir önceki gördüğümden farklı bir romandı. Şimdi, bölümlerin başında, rakam yerine, isim yazılıydı. Ayrıca harfler de farklı büyüklükteydiler: daha küçüktüler, satır araları daha sıktı. Şimdi elimde baştan aşağı yepyeni bir kitap tutuyordum.

Bu kadarı da çok fazlaydı. Sanki biri üstüme yanan bir nesne fırlatmış gibi bir tepki gösterdim: Kitabı elimden fırlattım ve masanın başından sıçrayarak kalktım. Kitap bilgisayarın klavyesi üstüne düştü ve birtakım tuşlara bastı. Milli Kütüphane sitesi ekrandan aniden silindi ve hoparlörlerden cıyaklamayı andıran tiz metalik bir ses çıktı.

Eğer cıyaklama sesi olmasaydı, kitaba dokunacağım da yoktu. Ama sese dayanabilecek durumda değildim; zaten yeterince gerilmiş olan sinirlerimi paramparça ediyordu. Çok dikkat ederek, sanki beni ısırabilecek bir şeyi tutar gibi, kitabı tutup klavyenin üzerin-

den kaldırdım. Cıyaklama sesi hemen kesildi, ama ekranda hiçbir şey belirmedi.

Çalışma odamın ortasında, sandalyemin yanında dikildim kaldım, şimdi masadan birazcık uzaktaydım ve kitabı uzağımda tutuyordum. İçimde bir şeyler olacağına dair bir his vardı, ama olabilecekleri bir türlü kestiremiyordum, bu yüzden de kendimi nasıl hazırlayacağını bilemiyordum. Ağır ve gergin birkaç dakika geçti. Hiçbir şey olmadığında, orada durup beklemenin aptalca bir şey olduğunu fark ettim. Harekete geçmem gerekiyordu.

Bir şekilde aklımı başıma toplayarak, iki seçeneğim olduğu sonucuna vardım. Kitabı pis poşetin içine koyup, diğer üçünü de ekleyip, hepsini birden kaldırıp atabilirdim; ama mutfaktaki çöp kutusuna değil de, hâlâ yağmaya devam etmekte olan yağmura rağmen dışarıdaki çöp konteynerine, hatta daha da uzağa, olabildiğince uzağa giderek belki nehre bile atabilirdim. Böylece başıma aldığım dertten de kurtulmuş olurdum.

Veya, kitabı tekrar açabilirdim. Ama bu bana hiç de sevimli bir işmiş gibi gelmedi. Kitapta bulma olasılığım olan şeylerden kaçıyordum. Zaten başıma bir keresinde bir deprem felaketi gelmiş ve depremden kurtulmuştum, yeni bir depreme ihtiyacım yoktu. O deneyimin en berbat tarafı da, ayağım altından sert zeminin, yani hep üstünde varolmayı hesap ettiğim bir şeyin bir anda yitip gitmesiydi.

Ama artık çok geçti. Gerçeklik ta en temelinden sarsılmıştı. Kitabı, fiziksel olarak başımdan atabilirdim, ama hafızamdan atabilmem artık mümkün değildi. Sakin bir hayat sürdürmeye devam edemezdim, hiçbir şey olmamış gibi davranamazdım. Böyle bir şey başımı kuma gömmek gibi bir şey olacaktı. Eninde sonunda, yanıtsız kalan soruların ağırlığı altında yenilgiyi kabullenecektim. Yani kısacası, aslında başka bir seçeneğim yoktu.

Sanki kitabın içinden bir şey fırlayacakmış gibi, kitabın bez kaplı kapağını yavaşça açtım. Üçüncü sayfada göreceğim şeyin ne olduğunu bir şekilde zaten biliyordum, ama yine de yeni bir kitap adını gördüğümde birazcık şaşırdım. Bu kez kitap adı iki kelimeden oluşuyordu. Bunun yeni bir roman olduğu konusunda ikna olabilmek için kitabın sayfalarını çevirmem gerekmiyordu artık.

Ama aklıma gelen bir başka şeye bakmak için yine de kitabın sayfalarını çevirdim. Her defasında beş-on sayfa atlayarak, kısa bir süre içinde kitabın sonuna geldim. Harfler şimdi daha büyüktü, yazılar çift aralıklı olarak dizilmişti ve şimdi bölümler hem rakamla ve hem de yazıyla adlandırılmışlardı. Aynı şekilde bu kez başa doğru gittim. Değişiklik sanki ben kitabı kapatınca meydana geliyordu. Kitap açık kaldığı sürece, içindeki yazılar da aynı kalıyordu.

Kitabı kapattım, sonra yeniden açtım. Oldu işte!

Sihirli bir şey oldu ve roman değişti. Bu basit işlemi tekrar ettim ve aynı sonucu görünce büyük bir haz duyarak gülümsedim. Sorunu çözme yönünde tek bir adım atmamıştım, ama nasıl bir durumla karşı karşıya bulunduğumu artık biliyordum, bu nedenle de gerilimim birazcık azalmıştı. Korkmadığı an insanın imkânsızı böyle çok çabuk kabullenmesi şaşırtıcı bir şeydi.

Kestane renkli kitaptan artık korkmadığımı kendime göstermek için, kitabı hızlı hızlı açıp kapamaya başladım. Üçüncü sayfadaki kitap adının her seferinde değişmesini hayranlık içinde seyrettim. Bir çocuğun eline alışılmamış sesler çıkaran eğlenceli bir oyuncak verildiğinde çocuk nasıl safça bir heyecan duyarsa, ben de o tür duygular içindeydim. Yayım adının aslında gayet cuk oturmuş olduğunu düşündüm bir an. Bu gerçekten de en küçük kütüphaneydi, ama kitap adedi olarak değil, cilt adedi olarak. Gerçekte, tek bir ciltten daha küçük ne olabilir?

Derken, kitabı on beş, yirmi kere açıp kapattıktan sonra, yine kitabı tam açtığım bir anda donup kaldım. Aklıma gelen soru yüzünden bir anda neşem bir korkuya dönüştü. Kitabı kapattıktan sonra eser nereye gidiyordu? O ana dek gördüğüm kadarıyla, eser, ardında iz bırakmadan yok olup gidiyordu. Her bir kitap adı sadece bir kere beliriyordu. Bu da, benim düşüncesizliğim yüzünden en azından ondan fazla kitap yok olup gitti, anlamına geliyordu!

Böyle bir şeyin tekerrür etmesine izin veremezdim. Kitabı iki elimle sıkı sıkı tuttum, kitap artık kazaen kapanmayacaktı. Yana yakıla şimdi ne yapacağımı düşünmeye başladım. Kitap açık kaldığı süre boyunca varlığını sürdürebilen bir eseri nasıl uzun ömürlü kılabilirdim? Aklıma hiçbir şey gelmedi. Baskı altındayken sorunlara çözüm bulmam da güçleşir. İşte bu nedenle de kitabın ne kadar süreyle kalıcı olacağına bir türlü karar veremiyordum. Derken, tam umutsuzluk içinde boğulurken, aklıma o kadar net bir şey geldi ki, eğer ellerim dolu olmasa kesinlikle yüzümü bir güzel tokatlardım. Tabii ki, fotokopi çektirecektim!

Aceleye hiç gerek yoktu. Yağmurun dinmesini bekleyebilirdim. Bahar yağmurları fazla uzun sürmez, bir de iki kapağın arasında duran eser kitabı açık tuttuğum sürece güvenli bir şekilde sabit kalacaktı. Ama bu arada benim de sabrım tükendi. Kitabı bir elimde tuttum, kitabı açabildiğim kadar açtım, hatta gerekmediği şekilde açtım ve hızla antreye koştum. Paltomu ve şemsiyemi aldım, kendimi kapının önünde buldum. Ellerim dolu olduğundan paltomu giyerken biraz zorlandım. Dışarı çıktığımda, kahverengi kitabı sağanak yağmurdan koruyabilmek için, şemsiyeyi ta başıma kadar indirmek zorunda kaldım.

Islak kaldırımda sulara bata çıka hızlı adımlarla yürürken, ayakkabılarımın birkaç adım atmamla birlikte su içinde kaldığını ve pantolonumun ta dizlerime kadar su çektiğini fark etmedim bile. Şansıma, fotoko-

pi çeken küçük kırtasiyeci dükkânı fazla uzakta değildi. Dükkâna girdiğimde, şemsiyemi arkama doğru sallarken, kırtasiyeci kadın bana hayret dolu gözlerle baktı. Kadıncağız böyle yağmurda çamurda dükkânına müşterici geleceğini hiç beklemiyormuş gibi bakıyordu bana. Belki de beni buraya hangi acil meselenin gelmeye zorlamış olduğunu aklından geçirmiştir, ama kadın bana hiçbir şey demedi.

Bir fotokopi çektirmem gerektiğini falan söyledim ve açık kitabı salladım. Herhangi bir açıklamada bulunmadım, ama bulunsam çok daha düzgün olurdu. Zaten, söylesem de, ne söyleyebilirdim ki? Kadın fotokopiyi kendisinin çekebileceğini söyledi, ama bu teklifi geri çevirdim. Bunu da gereksiz biçimde sertçe bir sesle yaptım, çünkü kitabın başına bir şey gelmesinden korkmuştum. Kadın omuzlarını silkti ve köşedeki makineyi eliyle işaret etti, ardından tezgâhın arkasına gidip gazetesini okumaya devam etti.

Kitabı camın üzerine yerleştirdim, ağır plastik kapağı indirdim ve yeşil düğmeye bastım. Parlak ışık bir ileri bir geri gitti ve bir anlık bir aradan sonra yandaki hazneden kitabın üçüncü sayfası geldi. En azından olmasını umut ettiğim şey oldu. Ama kâğıdın üzerinde hiçbir şey yoktu. Baskının diğer tarafta olabileceğini düşünerek, kâğıdın arka tarafını çevirdim. Her iki taraf da boştu. Kapağı kaldırdım ve kitabı yerinden aldım. Kitap adı orada yazılıydı, ama makine bu yazıyı görmüyordu

Kitabı ve makineden çıkan kâğıdı elimde evirip çevirdiğimi fark eden kırtasiyeci hanım, bir sorun olup olmadığını sordu bana. Yardıma ihtiyacım var mıydı? Hemen, hayır, diye yanıtladım; her şey yolundaydı. Kadının kuşkularını gidermek için, fotokopi çekmeye devam ettim. Yeni sayfaları çevirdim, üstteki düğmeye bastım ve tamamen boş sayfalar gelmeye devam etti makineden. Kadın bulunduğu yerden, kâğıtları göremezdi zaten, nitekim hemen kafasını gazetesine eğdi yine; herhalde, tuhaf davranışlı müşterisinin sorunu çözdüğü konusunda ikna olmuştu.

Hiçbir şey hissetmeden otomatik bir şekilde fotokopi çekmek hiç de fena gelmedi bana. Kitabın fotokopisinin çekilememesi, şaşkınlıktan sonra sinirlerimi yatıştırma şansı verdi bana. Demek kitabın fotokopisini çekemeyecektim. Sayfaların fotoğraflarını çekmeye çalışsam veya tarayıcıdan geçirsem de aynı şeyle yüz yüze geleceğimi düşündüm. Bu tür şeylerle vakit kaybetmemeliydim. Peki ya kitaptaki eserlerin kısa ömürleri için ne yapabilirdim? Kitaptaki metin yok olmasın diye kitabı sürekli olarak açık tutamazdım, o zaman tüm diğer yapıtlar ulaşılmaz olurdu. Ayrıca başka bir eseri okumak istediğimde, bu eser ilelebet yok olup gidecekti. Bu muammadan bir çıkış yolu göremiyordum.

Derken kafamın içinde kapkaranlık bir düşünce belirdi ve o anda tüylerim diken diken oldu. Herhalde zaten tüm mesele de buydu. Belki de bütün bunlar amaçlı olarak bir kedi-fare oyunu olsun diye düzenlen-

mişti. *En Küçük Kütüphane*'nin ardında çok hain ve bedbaht bir adam duruyordu. Arsızca kör numarası yapan, dondurma arabasıyla ona buna cömertçe kitaplar hediye eden iyiliksever bir adamdı bu. Eğer bu tuzağın içinden çıkmak istiyorsam, bu adamla bir kere daha yüz yüze gelecektim.

Elli küsur kadar boş sayfayı aldım, bunları uzunlamasına katladım ve kolumun altına koydum. Plastik kapağı kaldırdıktan sonra bir an için ikirciklendim, ardından kitabı hemen kapattım ve pardösümün cebine koydum. Bir kitap azalsa ya da çoğalsa, ne fark edecekti ki? Tezgâha gittim ve kadına olan borcuma hayli yetecek miktarda bir parayı bıraktım. Kadının merak dolu gözlerini arkamda hissederek, tek bir kelime söylemeden çıkıp gittim.

Hâlâ yağmur yağıyordu, ama şimdi sadece çiseliyordu. Şemsiyemi açtım ve acele adımlarla, kestirmelerden geçerek Büyük Köprü'ye doğru yürüdüm. Ara sokaklardan birinden geçerken, ilk önüme çıkan çöp konteynerine boş kâğıt tomarını attım ve hiç durmadan yoluma devam ettim. Köprüye doğru ilerledikçe, bulutlar önce azalmaya başladı, derken seyreldiler ve en sonunda, varacağım yere artık iyice yaklaştığım bir sırada, bulutların ardına saklanmış güneşin ışınları oradan buradan çıkmaya başladı.

Köprünün altında hâlâ bir sürü insan vardı. Aynı benim buraya ilk geldiğimdeki gibi şemsiyesi olmayan-

lar, işlerine güçlerine gidebilmek için köprünün korunaklı kesimlerinde durmuşlar, yağmurun geçmesini bekliyorlardı. Yağmurun dinmesini bekleyen bu kalabalık, yaşlı adamın arabasıyla durduğu, köprünün sonundaki noktayı görmemi engelliyordu. Ama kalabalığın o seyrekleştiği orta kısma yaklaştığımda, ihtiyarı orada bulamayacağımı anladım. Daha önceden açık kesimde kalmış olduğu için, yağmur başlayınca herhalde kendisine devasa metal yapının altında korunaklı bir yer aramaya gitmiş olmalıydı.

Sağıma soluma dönerek aradım, ama eski dondurma arabasının izine rastlayamadım. Onu bir şekilde göreceğim kesindi. Köprünün altındaki alan epey genişti, ancak ne kadar geniş olursa olsun, orada onun izini bulamamak imkânsız bir şey olacaktı. Yoksa, ihtiyar adam ben orada olmadığım bir sırada gitmiş miydi ? Böyle bir olasılık yoktu. Bardaktan boşanırcasına yağan yağmurun altında ihtiyar adam havaleli arabasını iterek evine mi gidecekti yani? Hayır, böyle tehlikeli bir işe girişemezdi. Tabii, ihtiyarın körlüğü sahte ve diğer şeyler birer kurmaca olmadığı sürece.

Ne yapacağını bilemez bir halde tezgâhların arasında dolaşıyor, dolaştıkça da sinirim tepeme çıkıyordu. Kafamın kurcalayan onca soru içinde bir tanesi yavaş yavaş diğerlerinden öne çıkmaya başladı. Peki, neden bendim? Burada bunca insan varken neden bu olay benim başıma gelmişti? Buradaki onca insandan ne farkım vardı? Benim farkım yazar olmam mıydı?

Uzun bir zamandan beri kayda değer bir şey kaleme alamayan bir yazar olduğum için miydi? Zaten bu kadar bela yetmez miydi ki, başıma başka başka belalar gelmişti? Bu kitap neden bana verilmişti?

Nereye gideceğimi bilmeden öyle dolanırken, kaderin beni kör sahafın karşısına çıkarmasından hemen önce konuştuğum satıcıyı biraz ilerimde gördüm. İlk aklıma gelen şey bu adama gidip ihtiyar adamı sormak oldu. Bu satıcının ihtiyarı fark etmemiş olması imkânsızdı. Ama gidip adama bir şey sormadım. Gidip bu adama bir şey sormam, benim aklımın, hafızamın almadığı bir olaylar ağı içine iyice batınam anlamına gelecekti. Hatta kitabı cebimden çıkarıp, hiç istemediğim halde ona göstermek zorunda kalabilirdim. Ama böyle bir konuşmadan uzak durmama, beni en çok korkutan şey neden oldu. Peki ya şimdi bu kitapçı kalkıp da dondurma arabasıyla kitap satan bir ihtiyarı burada hiç görmediğini söylerse?

Burada kalmanın artık hiçbir anlamı yoktu. Hava da birazcık düzelmişti. Şimdi Büyük Köprü'nün altında daha az sayıda bir insan kalabalığı duruyordu. Bu keresinde eve doğru yola koyuldum, ama şimdi hızlı hızlı değil, ağır adımlarla yürüyordum. Kokuların farkına vardığımda öyle çok da uzağa gitmiş sayılmazdım. Önce ozon kokusu, ardından yağmurun getirdiği ve her tarafı saran bir sürü yoğun koku: ıhlamur ağaçlarının tepelerindeki yeni yaprakların kokusu, ıslak taze

otların kokusu, küçük parka dökülmüş kara toprağın kokusu, çiçek vazolarındaki yıkanmış çiçeklerin kokusu. Kaldırımlardaki, yol kenarlarındaki su birikintilerinin bile kendine has bir kokusu var gibiydi.

Bir de bu ağır kokuların arasında bir yerde, bu kokulardan atılmış gibi kokan, bana müphem bir aşinalığı olan daha zayıfça bir koku aldım. Bu koku ya her yerdeydi ya da benim peşimden geliyordu. Ter kokusu gibi nahoş bir kokuydu, aklıma gayet güçlü ve sert bir şeyler getiriyordu. Hatta acı veren şeyleri. Bu kokuyu çözmeye çalıştım, ama başaramadım. Bu çaba da boşuna değildi zaten. Tam da gizemli kokunun ne olduğunu anlamak üzereyken, aslında çok daha önceleri düşünmüş olmam gereken bir şey aklıma geldi. Fotokopiye başlamadan önce, tabii ki. Adımlarımı hızlandırdım ve adeta koşmaya başladım.

Artık ihtiyacım olmadığından bilgisayar monitörüyle klavyesini çalışma masasından kaldırdım. Bu işi bilgisayar kullanarak çok daha hızlı yapabilirdim, ama bilgisayarla yazı yazma alışkanlığım hiç olmamıştı. Bunun yerine, uzun bir zamandan beri bomboş duran büyükçe bir bloknot aldım. Yine de, öyle hemen oturup kopya etmeye başlamadım. Kalemimi elime aldığımda, bu işin beni hiçbir yere götüremeyeceğine dair bir korkuya kapıldım. Peki ya şimdi de, yepyeni olmasına karşın kalemim yazmazsa ne olacaktı? Ne olacağını bilmiyordum. Bilmiyordum ama oturup yazmayı denersem ne kaybedecektim ki? Kalemin yazmayacağı

tutarsa, durumumun şimdikinden çok daha vahim olmayacağı çok aşikârdı.

Beş, on saniye sonra, ilk sayfanın üst kısmına romanın adını yazdığımda, elimde ohnadan bir oh dedim. Romanın adı net ve okunabilir bir durumdaydı. Defterimi bir anlığına kapattım, sonra tekrar açtım. Mucizevi bir şey olmadı. Yazı aynen yazdığım gibi duruyordu. Kitabın sayfasını çevirdim ve koltuğuma rahatça oturdum. Kitap adının altına, "Birinci Bölüm" diye yazdım ve ilk paragrafı yazmaya başladım.

Önümde upuzun ve zor bir iş duruyordu. Roman küçük puntolu harflerle yazılmıştı ve tek satır aralıklıydı. Ancak yazarlık mesleğinde zorluklardan kaçmak diye bir şey yoktu. Dur durak yoktu. İşin kolayına kaçmak diye bir şey olamazdı. Her deneyimin verdiği bir ağrı, bir sızı vardır. İşte zaten iş sona erdiğinde duyulacak hazzın büyüklüğü de deneyim sırasında çekilen acıların büyüklüğüne bağlıdır. Son sayfayı da defterime aktardıktan sonra, yapacağım iş kitabın kapağını kapatmaktan ibaret olacak ve bu eser sadece benim defterimde var olmaya devam edecek. İşte o zaman kendi adımı kitap adının üzerine ekledim diye bana kim kızabilir ki?

SOYLU KÜTÜPHANE

SOYLU bir kütüphane aşağı yukarı bir mideyi andırır. İçine neyin girip çıktığına çok dikkat etmek gerekir. Soylu bir kütüphaneye sadece uygun olan ne varsa onun girmesine izin verilmesi gerekmektedir. Eğer buraya ait olmayan bir kitap, bir yolunu bulup böyle bir yere girmişse, hazmedilemeyecek bir şeyi dikkatsizce yutmak gibi bir durum ortaya çıkar. Sonuç, mide bulantısı ve kusma olacaktır. İşte, çalışma odama girip de kütüphanemdeki kitaplar arasında, benim koymadığım bir kitabı orada dururken bulduğumda hissettiklerim aynı bu tür şeylerdi. Hissettiğim tepki öylesine büyüktü ki, bu kitabın buraya nasıl girdiğine dair doğal olarak sormam gereken soruyu bile bastırdı. Yine aynı şekilde, midesinde kendine uygun olmayan şeyler bulunan bir adamın aklına gelecek şey, bu şeylerin oraya nasıl girdiği sorusu değil, bu şeylerden bir an önce nasıl kurtulacağı sorusu olacaktır. Sağlık, sonuçta, en entelektüel meraktan bile çok daha önemli bir şeydir.

Kitabı iki parmağımla tutup çektim. Her şeyden önce boyutları itibariyle, bu kitap buraya ait olamazdı. Çalışma odamın bir duvarını tamamen kaplayan, tıkış tıkış dolu kütüphanemde bu kitabın odama girdiğim an gözüme çarpmasının nedeni de işte bu boyut meselesi olmuştu. Hayatım boyunca, karton ciltli kitapları hep ama hep küçümsemişimdir. Bu tür kitaplar, daima saygın ve soylu olarak kalması gereken bir ideale yapılabilecek en iğrenç hakarettir. Sadece cahil ve bilgisiz kişiler bir kitabın kapağına bakılarak o kitap hakkında bir hüküm verilemeyeceğini iddia edebilirler. Onlara göre, büyük bir eserin paketi nasıl olursa olsun, eser daima büyük bir eser olarak kalacaktır. Saçmalık! Paketleme, içindeki ürünün de aynası olmalıdır. Mesela, siz şimdi kalkıp lüks bir eşyayı gazete kâğıdına sarar mısınız? Zaten eğer, büyük edebiyat eserleri eşyaların en lüksleri arasında sayılmayacaksa, büyük edebiyat ne işe yarar ki!

Kitabın adının beni kandırmasına izin vermedim. Kitabın adı, deri ciltli, altın varaklı, gayet lüks bir baskıya uygun bir addı; ama bu sıradan, plastik kaplama karton ciltli kitap üzerinde, kendi soyluluğuna küfür eder gibi duruyordu. Ama zaten, karton ciltli kitap basanlar soylu olana karşı peşinen saygısız insanlardır. Onlar için kutsal bir şey yoktur. Kendilerine eğer kâr sağlayacaksa, en kutsal kelimeleri bile kullanmaktan kaçınmazlar. Bu adamları ilgilendiren tek şey paradır. Her şeyi böyle kötü kullanıp durursak, basitleştirip ucuzlaştırırsak, soyumuzun nereye varacağını hiç bilmiyorum doğrusu.

Kitabı elimde tutarak, hızlı adımlarla mutfağa yürüdüm. Çöp kutusunun pedalına ayağımla bastım ve baş parmağımla işaret parmağımı açtım. Karton ciltli kitap pat diye çöp tenekesinin içine, yani ait olduğu yere düştü. Ellerimi ovuşturdum. Oldu işte! Bu tür durumlar karşısında insanın kararlı ve sert olması gerekiyor. Haşereyle mücadelede nasıl bir yöntem izleniyorsa, bu konuda da aynı kararlılıkta olmak gerekiyor. Tahtakurularıyla hamamböceklerine yapılan muamelenin aynısı gerekiyor. Bu konuda asla aman vermemeli.

Rahatlamış bir halde çalışma odama döndüm, ama döndüğümde beni sevimsiz bir sürpriz bekliyordu. Biraz önce çöpe attığım karton ciltli kitap yine orada, odaya ilk girdiğimde onu bulduğum yerde, yani kütüphanemde duruyordu. Yüzüme kan yürüdü. Bu ne anlama geliyordu şimdi? Çöpten çıkıp kitap rafına mı girmişti kendi kendine? Kitap sadece eski yerine dönmekle kalmamıştı, çöpün içinden çıktığı gibi, pislik içindeydi. Ne korkunç!

Bu kez işi sağlama aldım. Davetsiz misafiri zararsız, kendi hallerinde raflarda duran kitaplardan uzaklaştırmak maksadıyla, parmak uçlarımla, iğrenerek tuttum. Kitap raflarının düzensiz haline asla tahammül edemem, ama şimdi kitapları düzeltecek zamanım yoktu. Bu baş belasının işini derhal görmem gerekiyordu. Bir an bile tereddüt etmedim. Kitabı ortadan açtım ve daha önce hiç yapmadığım bir şey yaptım: Kitabı

ikiye böldüm. Bunu yapmak bile, içimdeki öfkeyi dindirmeye yetmedi —tam tersine, çoğalttı— bu nedenle de, kitabı büyük bir öfkeyle yırtmaya devam ettim.

Yırtılmış, parçalanmış sayfalar kısa bir süre içerisinde halının üstünü kapladı. Başka şartlar altında olsa böyle bir görüntü kanımı dondururdu, ama şimdi sadece öfkemi artırıyordu. Kendimi tamamen kaybetmiş bir halde yere oturdum ve sayfaları minik minik doğramaya başladım. Konfeti haline getirdim. En son sayfaya da aynı şeyi yapana dek hiç durmadım. Artık ortada sinirimi bozacak bir şey kalmayınca rahatlayıverdim.

Etrafa saçılmış minnacık kâğıt parçacıklarına bakınca yaptıklarımdan dolayı kendimden utandım. Böylesine öfkeli bir davranış benim kişiliğime hiç de uygun bir şey değildi. Ama işin en kötü yanı, öfkemi yatıştırınca, yaptıklarımdan dolayı büyük bir haz almamdı. Acaba aklını mı kaçırdım diye kendime sormam gerekiyordu. Basbayağı hakarete uğramış ve tahrik edilmiştim; hatta bana karşı büyük bir haksızlık yapıldığı bile söylenebilirdi. Ama öyle olsa bile, bir insanın kendisine hakim olması gerekir. Peki şimdi, en karanlık dürtülerimiz bizi ele geçirirse ne olacak?

Bunun yanı sıra, ortalığı darmadağın etmiştim; üstelik, hastalık derecesinde titiz bir adam olarak yapmıştım böyle bir şeyi. İç çektim ve yerden kalktım. Antredeki dolaba gittim, elektrik süpürgesini aldım ve ça-

lışma odasına döndüm. Sanki elektrik süpürgesi küçük kâğıt parçalarının yanı sıra, korkunç davranışımın gözle görünmeyen izlerini de torbasına emip yok edecekmiş gibi, etrafı temizlemek için epey bir zaman harcadım. Elektrik süpürgesini kapattığımda motoru iyice ısınmış bir haldeydi. Torbayı makineden çıkardım, makineyi yerine koydum, etrafı temizleyeyim derken ter içinde kaldığım için banyoya yıkanmaya gittim.

Banyodan, ferahlamış ve sakinleşmiş bir halde çıktım. Başıma gelen şeyin hiç hoş bir tarafı yoktu, ama sonuçta kurtulmuştum işte. Yapılacak en iyi şey bütün bu olan biteni kafamdan silip atmak olacaktı. Bu kitap buraya nasıl geldi diye kafama takmamın ne âlemi vardı ki? Başka derdim mi yoktu yani. Bunu bilmek, başıma gereksiz bir dert açmaktan başka bir işe yaramayacaktı; ayrıca, bu soruya bir yanıt bulamayacağım olasılığı kafama takılıp kalacaktı. Madem başımın belası bu kitaptan kurtulmuştum, artık ortada bir mesele kalmamıştı.

Ama çok çabuk umutlanmamam gerektiğini hemen anladım. Çalışma odamın kapısından girdiğim an kütüphaneme şöyle bir bakınca sorunlarının henüz başında olduğumu gördüm. Sanki benimle alay edercesine, iki eski ve çok değerli büyük ciltli kitabın arasında o karton ciltli kitap duruyordu. Yüzüme yine kan yürüdü. Gözlerimi yumdum, derin derin nefes alıp verdim, başımı hayretler içinde ağır ağır iki yana salladım.

İlk başta, kendimi yine kaybeder gibi oldum. Ama, gözüm kararınca neler yapabileceğimi aklıma getirmem, kendimi kontrol altında tutmamı sağladı. Körlük burada hiçbir işime yaramayacaktı. Sakin olmalıydım. Güç kullanmayı denemiştim, ama bir işe yaramamıştı. Şimdi çok daha akıllıca bir şey denemem gerekiyordu. Birtakım planlar yapmalıydım. Eğer düşmanını yenmeye gücün yetmiyorsa, onu kandırarak alt edeceksin.

Ben ise, maalesef, bu konuda tamamen deneyimsiz biriydim. O güne kadar bir kitaptan kurtulmak gibi bir zorlukla hiç karşı karşıya gelmemiştim. O güne dek, beni yoran şey kitapları edinmek olmuştu; o konuda da zaman içinde ustalaşmıştım ve bunun kanıtı olarak da ortaya kütüphanem çıkmıştı. Bu kitabı başımdan nasıl atacaktım? Üstelik hiç de sıradan olmayan, ortadan yok olmamak için bana küstahça kafa tutan bir kitap söz konusuydu. Kütüphanenin karşısında duran koltuğa oturdum ve başımın belası kitabın ince sırtına gözlerimi diktim. Derin düşüncelere daldığım zamanlarda sol elimin parmaklarını alnımda gezdirirdim, şimdi yine aynı şeyi yaptım.

Bu şekilde uzun uzun düşünürken, hiç alışık olmadığım bir benzerlik geldi aklıma. Eğer kendimi öldürmeye karar vermiş olsaydım yine aynı şekilde böyle derin derin düşünecektim. Çünkü, öyle bir durumda da ne yapacağımı hiç bilemeyecektim. Öyle gözükmese de, insanın kendi yaşamına son vermesinin kolay

bir şey olduğunu hiç sanmıyorum. Ama en azından bir sürü intihar teşebbüsü deneyimine sahip olacaktım. Özellikle de başarılı olanlar konusunda. Belki o yöntemlerden birini bu karton ciltli kitap için de kullanabilecektim.

Bu fikir hoşuma gitti. Umut vaat ediciydi. Yapılacak tek bir şey kalıyordu geriye, o da, yöntemi seçmekti. Aklımdan geçen bir sürü intihar biçimi arasında, en uygununun boğulma olabileceğine karar verdim. Eğer intihar etmeye karar vermiş olsam, boğulmayı seçerdim. Özellikle de, bu yöntemde ortada kan falan olmayacağı için. Kandan hep ödüm kopmuştur çünkü. Ayrıca, su altında gerçekleşeceği için kimse ölüm anına tanıklık edemeyecek, böylece hiç kimse sizin yüzünüzden bir sok yaşamayacaktır. Son olarak, böyle bir ölümün içinde belli bir romantizm olgusu da bulunmaktadır. Edebiyatta birçok kahraman yaşamını suya atlayarak sonlandırmıştır.

Boğulmak için gerekli olan iki şeyden biri evdeydi. Mutfak tezgâhının altındaki dolabı açtım, içine alet edevat koyduğum karton kutuyu çıkardım, kalın ip yumağını aldım. İp inceydi, bu yüzden beni taşıyamazdı, ama adi bir kitap için yeterince kalın sayılırdı. Belki lazım olur diyerek bana gerekli olandan daha uzun bir parçayı kestim.

Bana gerekli olan diğer parçayı bulmak için dışarıya çıkmam gerekiyordu, ama çıksam bile, o parçayı ne-

rede bulacağımı bilemiyordum. Gerçekten de, insan koca bir şehrin ortasında büyükçe bir taş parçasını nerede bulabilir ki? Şimdi kalkıp kaldırımları sökecek halim yoktu. Bana gereken büyüklükteki taşı bulabileceğim tek yer parktı, bu yüzden de oraya doğru yola koyuldum. Ondan önce, kitap ile ipi geniş bir seyahat çantasının içine koydum. Aslında kitap ile ipi cebime de sığdırabilirdim, ama taş için çanta gerekiyordu. Elimde koca bir taş parçasıyla dolaşmak çok gülünç olacaktı. Etrafımdaki insanların şüphelerini çekeceğim çok kesindi.

Parkta taş bulmak hiç de kolay bir iş değildi. Etraf zannettiğim kadar boş olmadığından, başkalarının dikkatini çekmemek için en uygun zamanı kollamam gerekiyordu. Çimenlerle kaplı geniş bir dairenin ortasında, yarıya kadar toprağa gömülü, yontulmuş taşlarla çevrili çiçekli bir başka halka daha vardı. Etrafta kimse kalmayana dek bekledim, bu da epey bir zamanını aldı, ardından taşı yerinden çıkartabilmek için epey bir çaba sarf ettim. Altta kalan kısmın çamurunu temizleyecek bir zaman bulamadım. Taşı çabucak çantama koydum ve oradan uzaklaştım; dairenin kenarında, görüntüsü çekilmiş bir dişin yuvasını andıran bir delik kalmıştı.

Köprüye vardığımda artık nefesim de tükenmişti. Taş göründüğünden çok daha ağırdı; çantayı sapından tutarak değil, omzuma asarak taşımam gerekmişti. Köprünün tam ortasına doğru yürüdüm; çünkü hem

suyun en derin kısmı, hem de akıntının en hızlı olduğu yer o hizadaydı. Dibe ne inerse insin, yüzeye çıkma şansı yoktu. Ama oraya vardığımda amacıma ulaşmanın hiç de kolay bir iş olmadığını gördüm. Köprüden pek gelen geçen yaya yoktu, ama araç trafiği çok yoğundu, bunlara bir de arada sırada geçen polis arabaları ekleniyordu. Hiç göze çarpmamam gerekiyordu.

Köprünün korkuluklarına doğru dönüp yere çöktüm ve çantamdan taşı çıkardım. Yoldan geçenler benimle ilgilenmesinler diye içimden dua ettim. Beni o halde gören biri, ya manyağın teki ya da sarhoşun teki sanacaktı; ama intihar olasılığını aklına getiremeyecekti. Zaten, araçların içindekiler dışarıda olan bitenlerle genelde ilgilenmezler. İpin bir ucunu taşa sıkıca sardım, diğer ucuna da kitabı bağladım. Sonra doğrulup kalktım ve taşı korkuluğun üstüne koydum. Taşı hemen öyle pat diye atmadım. Bir süre orada öyle hareketsiz durdum, çünkü görenler beni köprüden geçerken durmuş manzarayı seyreden bir yaya sansınlar istiyordum. Sonunda, geçen araç sayısının azaldığı bir anda, taşı ve kitabı korkuluktan aşağı ittim. Düşmeleri sandığımdan daha uzun bir süre aldı ve suya çarptıklarında çıkardıkları ses benim istediğimden çok daha yüksek oldu. Kitabı kuyruğunda taşır gibi bir süre peşinden sürükleyen taş yüzeye çarparak faş diye epey yüksek bir sıçrama sesi çıkardı.

Eğer o sırada nehrin kıyılarında gezinen birileri olsaydı, yaptığım iş hemen anlaşılacaktı. Düşen nesneyle

beni kimse ilişkilendirmesin diye hızla o noktadan uzaklaştım. Taşı attığım yerden biraz uzaklaşınca, korkunun yerini rahatlama duygusu ve işini iyi bir şekilde yapmış olmanın mutluluğu aldı. Ellerim topraktan kirlenmişti, paltom da öyle, ama bu durum hiç de umurumda değildi. Sonuçta şu kitaptan kurtulmuştum, önemli olan da buydu. Kitap şimdi nehrin dibinde, çamurların ortasında sonsuza dek uyuyacaktı.

Ancak, taşın peşinden suyun dibine gitmesine karşın, eve döndüğümde aynı kitabı kütüphanede beni beklerken buldum. Kitap biraz ıslaktı, ama çamurlu değildi. Kitabı yine karşımda bulunca, daha öncekinde olduğu gibi yine öfkeye kapıldım. Sadece, olayların nasıl olup da bu noktaya geldiğini düşündüm sersem bir kafayla. Her şeyin bir ölçüsü vardır, kabalığın da, münasebetsizliğin de. Bu kitap gibi, hiçbir karton ciltli kitap beni böyle kukla gibi oynatamamıştı. Bu mesele artık bir onur meselesine dönüşmüştü.

Banyoda temizlenirken, gayet dingin bir ruh haliyle önümde başka ne tür olasılıklar olduğunu tek tek değerlendirmeye başladım. Yüksek bir yerden atlamak intihar seçenekleri arasında en gözde olanlardan biri olduğu gibi, edebiyatta da bu böyleydi. Bir sürü roman kahramanı yaşamına bu yolla son vermişti. Ortada kan falan da olmayacaktı, tabii ki, ayrıca hiç de hoş olmayan bir görüntüyle şoka uğrayan bir görgü tanığı da olmasa güzel olurdu aslında, ama bunu sağlamak her zaman kolay olmayabilirdi. Benim vicdanım rahattı. İlk

olarak boğulma yöntemini denemiş olsaydım belki de kendime çok kızacaktım. Ama bu planın başarısızlığında benim hiçbir payın yoktu.

Bu yeni fikri hayata geçirme hazırlıkları sürecinde abartılı hiçbir şey yapmam gerekmiyordu. Kitabı yeniden raftan aldım ve hâlâ ıslak halde olmasına karşın hiç aldırmadan paltomun cebine koydum. Saç kurutma makinesiyle birazcık olsun kitabı kurutabilirdim, ama sabredecek halim kalmamıştı hiç. Bu işi bir an önce sonuçlandırmam gerekiyordu. Zaten yeterince moralim bozulmuştu, üstelik benim gibi yüksek tansiyonu olan birinin uzak durması gereken bir meseleydi bu.

Şehirdeki en yüksek binanın ta en tepesine tırmanmaya karar verdim; aslında daha alçak bir bina olsa da olurdu ama böyle bir iş için en uygun yer, olabildiğince en yüksek olan binanın en tepesiydi. Binanın en üstünde seyir platformu vardı. Şimdiki gibi, havanın esintili olmadığı günlerde, ziyaretçilerin bu bölüme çıkmalarına izin veriyorlardı. Kimse kalkıp da kendisini otuzuncu kattan aşağı kazaen ya da bilerek atmasın diye platformun etrafı yüksek tellerle çevrilmişti. Eğer oradan aşağı atlayarak intihar etme niyetinde olsaydım, çok zorluk çekecektim; ama böyle bir şey karton ciltli bir kitap için çok kolay olacaktı. Zaten, yeterince sorunla boğuşmuştum. Binanın tepesindeki tek kişi üniformalı bir bekçiydi. Eğer o sırada başka ziyaretçiler de olsa ve paltonun önünde bir şişkinlik olma-

sa, büyük bir olasılıkla bekçinin dikkatini çekmeyecektim. Ama bekçinin dikkatini çekmiştim bir kere, adam gözlerini adeta üstüme yapıştırmıştı, bu da işimi yapmamda beni ciddi şekilde engelliyordu. Herhangi bir şekilde harekete geçmeden önce demir korkulukların etrafında yirmi dakika kadar dolanarak şehrin panoramasını seyrediyormuşum gibi yaptım.

Biri el telsizinden bekçiyi aradı; bekçi bir telsizle konuşup bir sağına soluna bakarken, adamın bana bakmadığı bir anı fırsat olarak görüp kitabı cebimden çıkardığım gibi demir parmaklıkların üzerinden aşağıya fırlattım. Bekçinin ruhu bile duymadı. Adamın telsizde konuşmasını bitirmesi için bekledim, adama şöyle bir başımla hoşça kal işareti yaptım, kocaman gülümsedim ve asansöre doğru ilerledim. Kuş gibi hafif ve gurur dolu hissediyordum kendimi. Profesyonel birini kandırmak hiç de öyle kolay bir şey değildir.

Zemin kata yaklaşırken, gözümde aşağı düşmüş kitabı etrafında meraklı kalabalıktan oluşan bir halka ile çevrili olarak canlandırdım. Ama kitabın düştüğü noktaya doğru yürürken hayal ettiğim manzarayı orada göremedim. Cadde işine gücüne giden kalabalıkla doluydu. Ne büyük bir ilgisizlik, diye düşündüm. Karton ciltli kitap bile olsa, bir kitabın kaderiyle kim ilgilenir ki? Ardından, etraftan geçenleri hiç de adil olmayan bir şekilde suçladığımı anladım. Eğer yerde duran bir şey yoksa, insanlar neye ilgi göstereceklerdi ki? Yukarıdaki seyir platformundan atılan bir kitabın düşme-

si gereken nokta ile o noktanın çevresinde hiçbir şey yoktu.

Eve gittim, aklıma gelen feci şeylerin gerçekleşmiş olduğunu çalışma odamdan içeriye adımımı attığım anda gördüm. Tıpkı daha önceki gibi, karton ciltli kitap beni kütüphanedeki aynı yerde bekliyordu. Bu inatçılık artık iyice canımı sıkmaya başlamıştı. Üstelik beni seçeneksiz bırakıyordu. Bundan böyle, karşıma çıkan her soruna karşı en sert önlemi almaya karar verdim. Benim denediğim intihar biçimlerinden çok daha kanlı intihar biçimleri vardı. Eğer böyle bir şey en edebi roman kahramanı kadınlara uygun düşmüşse, bir kitaba uygun intihar biçimi olmaması için hiçbir neden görmüyordum. Terbiyesiz kitabı yerinden aldım ve doğruca tren istasyonuna gittim.

Bilet almadan istasyona girmem mümkün değildi, bu yüzden, aslında hiçbir yere gitmesem de, en yakın istasyona bir bilet aldım. Tarifeye baktım, bir sonraki trenin hangi perona geleceğini öğrendim ve o perona gittim. Hiçbir tanık olmasın diye treni bekleyen yolcuların yanından uzaklaştım. On dakika kadar sonra, bir sürü vagonu çeken bir lokomotif istasyona girdi. İlk iki vagonun geçmesini bekledim, kafamı öteki tarafa çevirip üçüncü vagonun tekerlekleri altına elimdeki kitabı fırlatıp attım.

Tren tamamen geçtikten sonra, raylara şöyle bir bakayım dedim; ama kitabın paramparça halini görme-

ye tahammül edemeyeceğim için kendimi tuttum; çünkü kitap, her ne kadar yok olup gitmeyi hak ediyorsa da, yine de içimde bu kitaba karşı küçük bir duygusallık vardı. İşlerin bu raddeye gelmesine hiç gerek yoktu; ama bunun sorumlusu ben değil, kitabın kendisiydi. Zaten, bu mesele burada bitmiş sayılırdı. Benim de artık burada durup beklememe gerek kalmamıştı. Bundan sonra burada dikilip durmam, etraftakilerin şüphesini çekmekten başka bir işe yaramayacaktı.

Bu sefer, eve döndüğümde, karton ciltli kitabı hiç hak etmediği yerde durmaya devam ederken görünce, hiçbir şaşkınlık yaşamadım. Üstelik kitap hiç bozulmamış bir haldeydi. Kılına bile zarar gelmemişti. Zaten başka ne olmasını bekleyebilirdim ki? Başka türlü bir şeyle karşılaşsam hayret ederdim. Eskiye ait iyi niyetli düşüncelerimin yerini nefret duyguları almıştı. Kitaba artık bakamıyordum. Artık bu odada durmanın hiçbir anlamı kalmamıştı.

Başka ne yapacağımı bilemez bir halde, yiyecek bir şeyler hazırlamak için mutfağa gittim. Bu kitap yüzünden bütün gün sağa sola koşuşturup durduğum için ağzıma tek lokma yiyecek bir şey koymamıştım. Midem guruldayıp duruyordu ve açlık, daha sonra ne yapacağımı düşünmekten beni alıkoyuyordu. Masaya bir örtü serdim ve tabakla çatalı, bıçağı, kaşığı, peçeteyi masaya koydum, sonra gidip buzdolabını açtım. Pek fazla bir seçeneğim yoktu: bir parça kurumuş peynir, bir kısmı yenmiş bir sosis, yarım kavanoz hardal ve iki

tane limon. Yani, kalkıp alışverişe gitmenin zamanıydı.

Buzdolabını tam kapatırken, aklıma bir fikir geldi. Bu fikri ilk başta pek ciddiye almadım. Arada sırada aklımdan saçma sapan şeyler geçer, ama zannederim herkese olan bir şeydir bu. Bu fikri kafamdan çıkarıp atmaya çalıştım, çünkü bu tür durumlarda böyle fikirleri kafamdan hemen çıkarıp atardım; ama bu sefer, bu fikri kafamdan çıkaramadım. Fikir, kafamda kalma süresini uzattıkça, ilk anlara göre daha makulleşti. En sonunda, sorunuma gerçek çözümü buldum. Şimdi, sanki yüzümü tokatlıyor gibiydim. Tabii yahu! Bunu daha önce neden düşünmemiştim ki?

Çalışma odama gittim, kitabı kütüphanemin rafından aldım ve doğruca mutfağa döndüm. Kitabı tabağın içine koydum, oturdum ve peçeteyi yakama sokuşturdum. İlk önce, tıpkı midye kabuğunu ya da yaprak sarmasını açar gibi kitabın kapağını çatal ve bıçak kullanarak kaldırdım. Kitabın içinde yazılanların çok zevkli şeyler olduğu kesindi, ama bunu kimler basmışsa, o kişilerin dürüstlüğüne güvenemezdim. *Başka Zaman Kütüphaneleri* başlığını taşıyan kitabın içinde kim bilir başka ne dalavereler vardı.

İçindekiler sayfasına baktığımda kitabın altı bölümden oluştuğunu gördüm. Her bir bölümün ayrı bir tadı olduğunu varsaydım; yani, hepsini aynı anda yemek pek tavsiye edilebilecek bir şey değildi. Her bir bölümü ayrı ayrı kestim. Yemeğe başlamadan evvel, içine baharat koyup koymamayı düşündüm. Bu konu-

da herhangi bir tavsiyenin bulunup bulunmadığını öğrenmek için her iki kapağa da baktım, ama bir şey bulamadığım için, baharat deneyleriyle ağzımın tadını kaçırmak istemedim. Yine aynı şekilde, hangi içkinin en uygun olacağını bilemediğimden seçimimi sudan yana yapmaya karar verdim. Burada hata yapamazdım.

"Sanal Kütüphane" güzel bir Rus salatası tadındaydı. Benim damak tadıma tam olarak uyması için mayonezin biraz daha fazla olması gerekirdi. "Ev Kütüphanesi" etli şehriye çorbası tadındaydı. Çok sıcak gibiydi. Bu yüzden üfleye üfleye yedim. "Gece Kütüphanesi" biber dolmasını andırıyordu. Biber dolmasının püf noktası olan kıymayla pirinç miktarları gayet güzel tutturulmuştu. "Cehennem Kütüphanesi" çok lezzetli bir vişneli pastaydı. Tatlılarla aram iyi değildir, ama bu bambaşka bir şeydi. "En Küçük Kütüphane" sütlü kahve getirdi. Ben daha hafif bir şey tercih ederdim. Ama bazen fazla eleştirel olmamak gerekiyor.

Bunun ardından başka ne gelirdi bilmiyorum, ama tabağımda kitaptan geriye son bir parça kalmıştı: "Soylu Kütüphane". Her ne kadar karnım doyduysa da, yenmemiş bir şey kalsın istemiyordum ve bu da beni biraz daha yemeye teşvik ediyordu. Ağzıma şöyle küçük bir lokma alıp çiğnemeye başladım. Tadı bana pek yabancı gelmemesine karşın, bunun güzel kokulu mu, mayhoş mu, tatlı mı yoksa ekşi mi olduğuna karar verememiyordum. Sanki bütün bu tatları bir arada barındırıyor gibiydi.

Yemeye devam ettim, yerken ne yediğimi anlamakta zorlandım. Bunun daha önce bir yerlerde yediğim bir şeye benzediğinden çok emindim. Bunu çok beğendim, hatta diğerlerinden bile çok. Son parçayı yuttuğumda, yediğim şeyin ne olduğunu anlayamamanın rahatsızlığını hissettim içimde. Ama en ufak bir tatminsizliğin keyfimi kaçırmasına izin vermedim. Amacımı gerçekleştirmiştim. Tabağımda *Başka Zaman Kütüphaneleri*'nden tek bir kırıntı bile kalmadı.

Masadan kalkıp çalışma odama gittim. Kütüphanemin rafında karşıma ne çıkacak acaba diye en ufak bir korku hissetmiyordum. Karton ciltli kitap, her yerden geriye dönmeyi başarmış olabilirdi, ama şu anda bulunduğu yerden dönmesi mümkün değildi. Onun içimde bulunduğunu adım gibi biliyordum. Kapıyı ardına kadar açtım ve gördüğüm manzara karşısında sevinç içinde gülümsedim. Çirkin davetsiz misafir soylu kütüphanemi bir daha kirletemeyecekti.

TEŞEKKÜR

Yazar, "Başka Zaman Kütüphaneleri"ni satır satır okuyup çok değerli önerilerde bulunan Jeff Vander Meer'e teşekkür eder.

BAŞKA ZAMAN KÜTÜPHANELERİ

ROMAN

Başka Zaman Kütüphaneleri, postmodern fantezi türünün dünya üzerindeki en önemli yapıtlarından biri. Sırp edebiyatının önde gelen yazarlarından Zoran Živković, 2003 yılında Dünya Fantezi Ödülü'ne değer görülen bu mozaik romarunda iç içe geçmiş altı öyküye yer veriyor.

Bu öykülerin ilkinde, gelecekte bir gün yazacağı romanlara Internet ortamında, bir web sitesinde rastlayan bir yazarla tanışıyoruz. İkinci öyküde, posta kutusunda sürekli olarak kalın ciltli kitaplar bulan ve oturduğu apartman dairesinin içini tamamen bu kitaplarla dolduran yalnız bir adam karşımıza çıkıyor. Üçüncü öyküde, gece saatlerinde, dünya üzerinde yaşamış ve yaşayan tüm insanların biyografilerinden oluşan bir arşive dönüşen bir kütüphaneden korkulu kuşkular içinde çıkmaya çalışıyoruz. Dördüncü öyküde, cehennemde sonsuza dek kitap okumaya mahkûm olan bir günahkârla aynı hücrede buluyoruz kendimizi. Bütün dünya kitaplarını içinde barındıran küçük bir kitap beşinci öyküde bizi şaşkına çeviriyor. Son öyküde, kütüphanesinin rafında karşısına çıkan karton ciltli bir kitabı yok etmeye çalışan bir eski kitap koleksiyoncusunun deneyimiyle dünya üzerinde bugüne değin yayımlanmış ne kadar kitap varsa hepsini içimizde buluyoruz.

Olağandışı bir düş gücünün ürünü olan *Başka Zaman Kütüphaneleri*, içinde Pandora kutusunun saklı olduğu bir roman.

8 YTL
İSTİKLAL
KİTABEVİ

ISBN 975611514-9
9 789756 115145